

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 19 (540)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
13 жовтня 2021 року

НА ЧАСІ

НА БАЗІ ТНМУ ВІДБУЛОСЯ СПІЛЬНЕ ВИЌЗНЕ ЗАСІДАННЯ КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ТА РАДИ РЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У конгрес-центрі навчально-оздоровчого комплексу «Червона калина» Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського відбулося спільне виїзне засідання колегії Міністерства охорони здоров'я України та ради ректорів закладів вищої та післядипломної освіти під головуванням міністра охорони здоров'я України Віктора Ляшка. Захід був присвячений реформуванню системи охорони здоров'я та впровадженню нової моделі інтернатури.

Вітаючи учасників спільного виїзного засідання колегії з початком роботи, Віктор Кирилович нагадав, що Всесвітня організація охорони здоров'я 2021 рік визнала роком кадрів у сфері охорони здоров'я.

«Для нас збалансованість Програми медичних гарантій та гідна оплата праці медичних працівників – це перші кроки на шляху до вирішення кадрових питань. На виконання Указу Президента України Володимира Зеленського 2022 року мінімальна заробітна платня для середніх медичних працівників буде становити 13,5 тисяч гривень і 20 тисяч гривень – для лікарів. Це гарантований мінімум, який є незворотним, і це чітка позиція уряду та Президента України», – зауважив міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко.

Під час виступу Віктор Кирилович зацентрував увагу на прийнятих рішеннях щодо

розвитку системи охорони здоров'я, а саме покращення управлінської діяльності, ефективного використання ресурсів, розвитку медичного самоврядування, забезпечення системного підходу до реформування галузі, стратегічного розвитку кадрових ресурсів.

(Зліва направо): міністр охорони здоров'я України Віктор ЛЯШКО вручає подяку за вагомі досягнення в професійній діяльності та сумлінну працю ректорові ТНМУ, професору Михайлові КОРДІ

«Одним з напрямків діяльності уряду є інновації у системі охорони здоров'я, а це – трансплантація органів, будівництво та матеріально-технічне переоснащення лікарень, проектування, розробка проектно-кошторисної документації для того, (Продовження на стор. 3)

СТУДЕНТИ: ПОГЛЯД ЗБЛИЗЬКА

Інна ДОЛІД – студентка 5 курсу стоматологічного факультету, староста потоку.

Стор. 5

У НОМЕРІ

Стор. 4

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ

У нашому університеті відбувся третій міжнародний українсько-німецький симпозиум «Громадське здоров'я в глобальному та регіональному просторі – виклики в умовах пандемії COVID-19 та перспективи розвитку». Захід організований та проведений спільно з Акконським гуманітарним університетом Берліна за підтримки Федерального міністерства охорони здоров'я Німеччини. Загалом у симпозиумі з громадського здоров'я взяли участь понад 100 осіб, серед яких міжнародні партнери ТНМУ з Німеччини, професори, викладачі, організатори та фахівці галузі громадського здоров'я України.

Стор. 6-7

АКАДЕМІК МИКОЛА ГОЛОВЕНКО: «ЛИШЕ ЩОДЕННОЮ ПРАЦЕЮ МОЖНА ДОСЯГТИ РЕЗУЛЬТАТУ ТА УСПІХУ»

Академік НАМН України, доктор біологічних наук, професор Микола Якович Головенко добре знайомий та шанований у медичних колах науковець. Але значній кількості українців більше відомі фармацевтичні винаходи, в розробці яких він узяв участь, – вітчизняні брендові препарати «Аміксин», «Феназепам», «Гідазепам», «Левана». Понад півстоліття Микола Якович присвятив фізико-хімічному інституту ім. О.В. Богатського НАН України, де заснував відділ фізико-хімічної фармакології, добре відомий серед міжнародної наукової спільноти.

ТНМУ ВІДВІДАВ МІНІСТР ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

На Тернопільщині в рамках виїзного засідання колегії Міністерства охорони здоров'я України та ради ректорів закладів вищої освіти 28 вересня перебував міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко. Він ознайомився з роботою центру симуляційного навчання ТНМУ. Тут створили всі умови для опанування та відпрацювання практичних навичок студентами різних спеціальностей. Студенти-медики та студенти-парамедики мають можливість відшліфувати свої вміння в наданні екстреної медичної допомоги.

Ректор Тернопільського національного медичного університету імені Івана Горбачевського, член-кореспондент НАМН України, професор Михайло Корда детально ознайомив з діяльністю центру симуляційного навчання, досягненнями його працівників, підвищенням ефективності в навчанні.

Міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко зазначив, що симуляційний центр вражає технічним за-

безпеченням. Він додав, що навчання та відпрацювання практичних навичок за допомогою симуляційних технологій дають можливість значно покращити підготовку медичних кадрів.

«Наше завдання — надавати якісні медичні послуги населенню. Завдяки таким симуляційним центрам студенти можуть набути практичні навички в умовах, максимально наближених до реальності», — наголосив Віктор Ляшко.

Заступниця міністра охорони здоров'я Ірина Микичак додала, що «два дні ознайомлення з діяльністю Тернопільського національного медичного університету імені Івана Горбачевського були інформативними й цікавими. Зустрілася з шестикурсниками, яким розповідала про розвиток української медицини, програму медичних гарантій, протидію пандемії та вакцинацію. Дуже цінний

досвід отримала від організації роботи симуляційного центру університету».

Під час ознайомлення були продемонстровані всі можливості центру симуляційного навчання в ТНМУ, зокрема оглянуто практичний навчальний процес у реанімаційній залі, а також у залах управління симуляцією, акушерства та гінекології, медичних маніпуляцій, педіатрії,

віртуальної реальності та інші. Всі присутні мали змогу подивитися воркшоп з надання екстреної медичної допомоги під час ДТП на місці події, а також безпосередньо в машині швидкої допомоги та у відділі невідкладної допомоги (emergency department).

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА.
Світлина Дакшина КУМАРА**

ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИСОКІ ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТНМУ БУЛИ ПРЕДСТАВЛЕНІ НА ДНЯХ УКРАЇНИ В НІМЕЧЧИНІ

У Німеччині відбулися Дні України у Берліні та Бранденбурзі. Захід було приурочено 30-й річниці незалежності України та 70-річчю з дня заснування Інституту східноєвропейських досліджень Freie Universität Berlin.

Німеччина впродовж багатьох років є надійним і стратегічним партнером України в галузях науки, технологій та інновацій. ТНМУ тісно співпрацює з Університетом гуманітарних наук Аккон (Берлін, Німеччина) та Інститутом досліджень міжнародної допомоги IRIA (Німеччина). Співробітники ТНМУ є учасниками та переможцями програм, які фінансуються та підтримуються DAAD, беруть участь у заходах за підтримки Федерального міністерства охорони здоров'я Німеччини. Важливе місце у розвитку двосторонньої наукової взаємодії на міжсуспільному рівні має ініціатива українських і німецьких вчених, втілена у діяльності Німецько-українського академічного товариства, що входить до Української міжнародної академічної мережі. За підтримки товариства відбувається оперативний обмін інформацією

про можливості кооперації та яву стипендій і грантів для реалізації наукових проєктів.

з іншими партнерами в Берлінській/Бранденбурзькій областях. Дні України у Берліні та Бранден-

(Зліва направо): **Габі ФЕЛЬДМАН (Акконський гуманітарний університет Берліна), Оксана ШЕВЧУК (ТНМУ), Світлана ШИТКОВА (Національний Еразмус+ офіс в Україні), професор Тімо УЛЬРІХС (Акконський гуманітарний університет Берліна)**

Основний мотив конференції — сприяння німецько-українському академічному співробітництву та побудова міцнішої Європи разом, підтримка розвитку відносин між навчальними й науковими установами Німеччини та України, а також

бурзі були організовані за дла ознайомлення студентів, випускників, викладачів і науковців, а також зацікавленої громадськості в Берліні та Бранденбурзі з академічним ландшафтом України, представивши низку успішних проєктів німецько-

української співпраці та висвітливши можливості фінансування.

У рамках конференції висвітлено результати навчальних курсів «Управління інтернаціоналізацією та німецько-українським академічним співробітництвом 2020-2021». Ці курси за підтримки DAAD проводять для ЗВО України з метою полегшення процесів інтернаціоналізації. Програма розроблена для того, щоб надати учасникам глибокі знання про різні аспекти інтернаціоналізації, концепції та стратегії інтернаціоналізації вищої освіти в різних країнах та дати їм змогу керувати відповідними процесами й завданнями, а також сприяти інтернаціоналізації їх університетів. Учасники дізнаються про те, як впровадити всі аспекти академічної мобільності та науково-дослідної співпраці, а також як розробити та впровадити відповідну стратегію інтернаціоналізації.

Упродовж візиту було представлено спільні результати співпраці ТНМУ та Акконським гуманітарним університетом Берліна в галузі охорони здоров'я. Заклади організували серію вебінарів, присвячених питанням протидії COVID-19 та ре-

агуванню систем охорони здоров'я в Україні й світі, а також спільні щорічні міжнародні українсько-німецькі симпозиуми «Громадське здоров'я в соціальному і освітньому просторі — виклики в умовах реформування та перспективи розвитку». За програмою, розробленою для ЗВО України з фахівцями Акконського гуманітарного університету Берліна за головуванням професора Тімо Ульріхса та Габі Фельдман і за їхньої активної участі в лекційному процесі, в ТНМУ готують магістрів у галузі громадського здоров'я (питання профілактики захворювань, зміцнення здоров'я і продовження тривалості життя, менеджмент в охороні здоров'я, епідеміологія). Цьогоріч відбувся перший випуск магістрів за спеціальністю «Громадське здоров'я».

У рамках Днів України в Берліні та Бранденбурзі відбувся фінальний конкурс The 5thUKRAINET PhD Thesis Presentation Contest та обрано переможців.

Другий день заходу закінчився проведенням щорічного засідання DUAG.

Пресслужба ТНМУ

НАШ УНІВЕРСИТЕТ – ЄДИНИЙ СЕРЕД МЕДИЧНИХ ВИШІВ УКРАЇНИ ОТРИМАВ НАЙНИЖЧИЙ ПОКАЗНИК РИЗИКУ ВІД ПРОВАДЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Державна служба якості освіти України сформувала та оприлюднила цьогорічний перелік закладів вищої освіти за ступенями ризику. Цей рейтинг складений згідно з умовами, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності в галузі вищої освіти та визначається періодичність здійснення планових заходів державного контролю.

Цього року визначення ступеня ризику від провадження господарсь-

кої діяльності в галузі вищої освіти вперше запроваджено в Єдиній державній електронній базі з питань освіти, що дало можливість підвищити об'єктивність і прозорість оцінки.

До високого ступеня ризику зараховано 64 заклади вищої освіти, а 209 вишів мають середній ступінь ризику.

Лише 31 заклад вищої освіти має незначний ступінь ризику від провадження господарської діяльності. Тернопільський національний

медичний університет імені Івана Горбачевського — єдиний серед медичних вишів України, який має найнижчий ступінь ризику.

Цей показник визначають за такими критеріями, як чисельність здобувачів вищої освіти впродовж останніх трьох років; кількість науково-педагогічних (педагогічних) працівників, працюючих на основних місцях роботи; стан оприлюднення на офіційному вебсайті закладу вищої освіти визначених законодавством до-

кументів та інформації; кількість порушень вимог законодавства в галузі вищої освіти, виявлених за результатами заходів державного нагляду (контролю), проведених протягом останніх п'яти років, що передують плановому періоду; наявність відокремлених структурних підрозділів; наявність іноземних здобувачів вищої освіти; частка неакредитованих спеціальностей, освітніх програм.

Віднесення суб'єкта господарювання до високого, середнього або не-

значного ступеня ризику здійснюється з урахуванням суми балів, нарахованих за всіма критеріями, визначеними Постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2018 року № 982 за такою шкалою:

від 41 до 100 балів — до високого ступеня ризику;
від 21 до 40 балів — до середнього ступеня ризику;
від 0 до 20 балів — до незначного ступеня ризику.

Пресслужба ТДМУ

Редактор **Г. ШОТ**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК, Л. ХМІЛЯР, М. ВАСИЛЕНКО**
Комп'ютерний набір і верстка: **Р. ГУМЕНЮК**

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновник:
Тернопільський
національний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського
МОЗ України
Індекс **23292**

Видавець:
Тернопільський
національний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського
МОЗ України

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 493-93ПР від 24.11.2010,
видане головним
управлінням юстиції у
Тернопільській області

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг — 3,33 друк. арк.
Наклад — 1000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Тернопільському національному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського МОЗ України.
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

ЗАХОДЬТЕ НА НАШ САЙТ: WWW.MEDYCHNA-AKADEMIA.TDMU.EDU.UA ТА НА СТОРІНКУ У FACEBOOK

НА БАЗІ ТНМУ ВІДБУЛОСЯ СПІЛЬНЕ ВИЇЗНЕ ЗАСІДАННЯ КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ТА РАДИ РЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

(Продовження. Поч. на стор. 1) щоб переобладнати, реконструювати або побудувати нові корпуси в одній обласній клінічній лікарні та обласній дитячій лікарні. Це дозволить нам започаткувати поетапну появу лікарень, які будуть комфортні як для

ноється старінням кадрового потенціалу, який не компенсується за рахунок кадрового резерву студентів-медиків. На одного випускника медичного вишу припадає приблизно три-чотири лікарі пенсійного віку. Нині всі країни світу тією чи іншою мірою постають перед цими проблемами, але завдяки прийняттю важливих урядових рішень, у відповідь на поточний дефіцит лікарів, більшості розвинутих країн вдається стримувати зменшення кількості лікарів і планувати подальше збільшення трудових ресурсів охорони здоров'я, відтак і за рахунок та кількості випускників медичних факультетів, підвищення якості їх підготовки й забезпечення безперервного професійного розвитку медичних працівників», — пояснив Максим Перебийніс. Він також наголосив на тому, що в Україні вже зроблені важливі кроки для створення якісної системи освіти лікарів, зокрема затверджено положення про систему безперервного професійного розвитку медичних і фармацевтичних праців-

№ 2005/36/ЄС щодо визнання професійних кваліфікацій, завдяки якій скорочено кількість первинних спеціальностей з 35 до 23. До учасників колегії звернувся заступник секретаря Ради національної безпеки та оборони України Олексій Соловйов: «Проблеми, які сьогодні обговорюємо, з кожним роком стають ще актуальніші. Очевидно, що попереду на нас чекають нові

пацієнтів та одними з перших звернули увагу на ефективність кисневої терапії. Володимир Любомирович подякував Михайлові Корді, ректорові Тернопільського національного медичного університету імені І. Горбачевського, професорові, за активну допомогу з перших місяців боротьби з коронавірусом: «Для нас важливим моментом було те, що доєдналися до роботи інтерни, молоді люди, ще зовсім діти, які не боялися зіштовхнутися із страшним вірусом. Примітно, що ми виховуємо нове покоління людей, які готові до викликів сьогодення, до відповідальності».

Зі словами вітання до всіх учасників колегії Міністерства охорони здоров'я України звернувся міський голова Тернополя Сергій Надал і подякував керівництву ТНМУ, всім викладачам і студентам університету за титанічну працю й зусилля, які вони докладають задля досягнення спільної мети — боротьби з COVID-19 та забезпечення високого рівня освіти майбутніх лікарів.

Зацікавила слухачів темою про стан виконання рішень колегії від 25 червня 2021 року та про впровадження нової моделі інтернатури, як одного з основних етапів реалізації Стратегії розвитку медичної освіти в Україні й плану пріоритетних дій уряду Ірина Микичак, заступниця міністра охорони здоров'я України. Ірина Володимирівна

модель інтернатури, яка передбачає рівні можливості для всіх випускників закладів вищої медичної освіти незалежно від виду фінансування навчання.

«Головними принципами нової моделі інтернатури є справедливість, прозорість, доступність до кращих медичних практик і розвитку професійних компетентностей європейського рівня. Нова модель інтернатури

(Зліва направо): голова облдержадміністрації Володимир ТРУШ і міністр охорони здоров'я України Віктор ЛЯШКО перед початком колегії

лікаря, так і для пацієнта. З 1 січня 2022 року хочемо запуснути неонатальний скринінг на 20 генетично обумовлених орфанних захворювань», — окреслив подальші дії МОЗу Віктор Ляшко.

Побажав успіхів і плідної роботи учасникам колегії Максим Перебийніс, народний депутат України, голова підкомітету з питань охорони здоров'я Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування. Він зазначив, що освіта майбутніх лікарів, їхній подальший безперервний професійний розвиток є основою системи охорони здоров'я. Саме від знань і кваліфікації лікаря, здобутих під час навчання, залежить життя та здоров'я пацієнта. Максим Вікторович звернув увагу слухачів колегії на те, що забезпечення високого рівня медичної освіти та розвитку кадрового потенціалу, шляхом запровадження нової європейської моделі інтернатури та лікарської резидентури, визначено президентом України й Радою національної безпеки та оборони України одним з пріоритетних завдань уряду на найближчу перспективу.

«Нині за рівнем забезпеченості лікарями та середнім медичним персоналом Україна знаходиться на 38 місці в Європейському регіоні та поступається за рівнем забезпеченості практикуючим лікарям у таких країнах, як Словаччина, Угорщина, Норвегія, Італія. Протягом останніх років ми стали донорами медичних кадрів для багатьох європейських країн. Ситуація значно усклад-

Заступник секретаря Ради національної безпеки та оборони України Олексій СОЛОВЙОВ

ників, положення про інтернатуру та вторинну лікарську провізорську спеціалізацію. Крім того, розпочато процес гармонізації лікарських спеціальностей в інтернатурі відповідно до Директиви

Заступник міністра охорони здоров'я України—головний державний санітарний лікар України Ігор КУЗІН

виклики, які необхідно долати. Підготовка медичних кадрів в університетах, їхнє післядипломне навчання є серед іншого й питанням національної безпеки України. Кожен з нас, як організатор охорони здоров'я, як громадянин, як науковець, освітянин чи практикуючий лікар, усвідомлює наскільки важливим для держави є рівень підготовки лікарів». Олексій Станіславович підкреслив, що особливої уваги заслуговує проблема підготовки наукових кадрів, адже випускники закладів вищої освіти дедалі рідше обирають науку як сферу для своєї кар'єри в Україні. Тому необхідно принципово підходити до зміцнення медичного наукового потенціалу.

Голова Тернопільської обласної державної адміністрації Володимир Труш привітав усіх учасників колегії та зауважив, що наша область була однією з перших, яка прийняла виклик у боротьбі з COVID-19, де лікарі, медичний персонал відпрацювали алгоритм дій при лікуванні

Максим ПЕРЕБІЙНІС, народний депутат України, голова підкомітету з питань охорони здоров'я Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування

розповіла, що стратегічний розвиток кадрових ресурсів медичної галузі є в сфері особливої уваги та контролю Президента й уряду України, Ради національної безпеки України. Міністерство охорони здоров'я впродовж останнього періоду провело значний обсяг роботи, аби змінити та посилити нормативну базу, адже це і питання якості підготовки медичних кадрів, і престижності професії медичного працівника. Вже з 2022 року працюватиме нова

Заступниця міністра охорони здоров'я України Ірина МИКИЧАК

2022 року має низку суттєвих переваг над старою моделлю 1996 року, а саме: електронний розподіл; компенсація закладам охорони здоров'я витрат на підготовку інтернів, яка забезпечує справедливий доступ до кращих закладів охорони здоров'я; збільшення практичної частини підготовки в інтернатурі, що гарантує можливість оволодіння практичними навиками за обраною спеціальністю; оновлений перелік спеціальностей, що відповідає вимогам Європейського Союзу, а також оновлені вимоги до баз стажування, які забезпечують підготовку лікарів-інтернів під керівництвом професіоналів, які працюють на засадах доказової медицини в умовах забезпечення сучасним медичним обладнанням і достатнім обсягом процедур оперативних втручань, пологів, відвідувань», — ознайомила зі змінами учасників колегії Ірина Микичак.

Голова ради ректорів закладів вищої та післядипломної освіти, ректор Запорізького державного медичного університету, професор Юрій Колесник виступив з доповіддю «Формування державного замовлення на підготовку фахівців та кадрів у сфері охорони здоров'я та його вплив на рівень якості надання медичної допомоги населенню. Проблемні питання та стратегія розвитку».

Роль єдиного експертного середовища у формуванні державного замовлення при підготовці лікарів-інтернів і важливість безперервного професійного розвитку лікарів обґрунтував Юрій Кучин, ректор Національного медичного університету імені О.Богомольця, професор.

(Продовження на стор. 4)

НА ЧАСІ
**НА БАЗІ ТНМУ
ВІДБУЛОСЯ
СПІЛЬНЕ ВИЌЗНЕ
ЗАСІДАННЯ
КОЛЕГІЇ
МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ ТА
РАДИ РЕКТОРІВ
ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ**

(Закінчення. Поч. на стор. 1,3)

Юрій Вороненко, ректор Національного університету охорони здоров'я імені П.Шупика, професор, привітав гостей колеґії, наголосив на доцільності та важливості її проведення й представив доповідь «Роль закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку слухачів на післядипломному рівні у системі безперервного професійного розвитку».

Заступник міністра охорони здоров'я України-головний державний санітарний лікар України Ігор Кузін презентував до-

Голова ради ректорів закладів вищої та післядипломної освіти, ректор Запорізького державного медичного університету, професор Юрій КОЛЕСНИК

повідь: «Формування життєздатних кадрових ресурсів охорони здоров'я в європейському регіоні та актуальні питання підготовки кадрів для системи громадського здоров'я в Україні».

Підсумовуючи роботу колеґії, міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко вручив подяки за вагомі досягнення в професійній діяльності та сумлінну працю ректорів Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського, професору Михайлові Корді, голові Тернопільської обласної державної адміністрації Володимирові Трушу, директорці департаменту охорони здоров'я Тернопільської ОДА Ользі Ярмоленко.

Після представлених доповідей відбулося їх обговорення та прийнята резолюція колеґії, до якої ввійшли пропозиції тих, хто виступав.

Соломія ГНАТИШИН.
Світлина авторки

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ

У нашому університеті відбувся третій міжнародний українсько-німецький симпозиум «Громадське здоров'я в глобальному та регіональному просторі – виклики в умовах пандемії COVID-19 та перспективи розвитку». Захід організований та проведений спільно з Акконським гуманітарним університетом Берліна за підтримки Федерального міністерства охорони здоров'я Німеччини.

Для кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ТНМУ вже третій рік поспіль стало традицією проводити Міжнародний українсько-німецький науковий симпозиум з громадського здоров'я. Цей науковий захід присвячений актуальним питанням громадського здоров'я, де науковці та фахівці громадського здоров'я з усіх регіонів України, Німеччини та інших країн мають нагоду висвітлювати проблеми й глобальні виклики для здоров'я як наболілі для суспільства проблеми пандемії COVID-19, так і проблеми громадського здоров'я на регіональному рівні.

Враховуючи виклик сьогодення – пандемію COVID-19, який постав перед усіма країнами світу, великий інтерес учасників симпозиуму був зосереджений на такій темі: «Громадське здоров'я в глобальному та регіональному просторі – виклики в умовах пандемії COVID-19». Саме цією проблемою було зумовлено проведення симпозиуму дистанційно в онлайн-режимі задля дотримання усіх карантинних заходів.

Відкриття симпозиуму розпочалося з вступної промови ректора ТНМУ, члена-кореспондента НАМН України, професора Михайла Корди, в якій він наголосив на необхідності запровадження в Україні потужної профілактичної системи громадського здоров'я, обґрунтувавши цю позицію низкою негараздів, які спостерігаються в нашій країні, зокрема, таких, як зростання поширеності ВІЛ-інфекції, проблем з туберкульозом, наявності великої кількості сміттєзвалищ, які займають велетенські площі, негативні наслідки Чорнобильської катастрофи, що впливають на здоров'я українців і потребують вирішення. Михайло Михайлович звернув увагу учасників симпозиуму на те, що здоров'я суспільства залежить від різних чинників: кліматичних, екологічних, економічних, способу життя, але водночас дедалі більший вплив на якість і тривалість життя має система заходів та процедур, консолідованих зусиль суспільства, організацій, спрямованих на

зміцнення життя, профілактику захворювань. У розвинутих країнах «Громадське здоров'я», як науково-практична дисципліна, існує вже давно, кращі університети світу готують відповідних фахівців, які й працюють над розробкою та впровадженням у життя основних засад профілактики захворювань, зміцнення здоров'я населення. Наш виш був одним з перших ЗВО в Україні, які створили магістерську програму з громадського здоров'я, в тому числі, завдячуючи співпраці з німецькими партнерами з Акконського університету. Ректор ТНМУ також відзначив високу активність та успіхи університету в міжнародних про-

ектах з громадського й глобального здоров'я, зокрема, здобуття міжнародного гранту Еразмус+ для реалізації BACE проекту з глобального здоров'я «Building Academic Capacity in Global Health in the Eastern Europe – Central Asia Region (BACE)» – «Нарощування академічних можливостей у галузі глобального здоров'я в регіоні Східна Європа-Центральна Азія», який спрямований на створення або модернізацію освітніх програм у галузі охорони здоров'я та навколишнього середовища, модернізацію врядування закладів вищої освіти й сприятиме зміцненню зв'язків між ЗВО України та інших країн Євразійського континенту та світу. Завдяки цьому проекту наш університет став співзасновником міжнародного Євразійського альянсу з глобального здоров'я, важливими завданнями якого є нарощування потужностей академічного та наукового потенціалу учасників цієї структури. Михайло Михайлович побажав плідної праці усім учасникам симпозиуму: «Вважаю, що в ТНМУ докладаємо всіх необхідних зусиль, аби удосконалити усталену систему громадського здоров'я в Україні, адже нині вона нам, як ніколи, потрібна».

З вітальною промовою та доповіддю на тему «Public Health of the Corona Pandemic – Evaluation and Lessons Learned» виступив директор інституту досліджень та міжнародної співпраці Акконського гуманітарного університету Берліна, професор Тімо Ульріхс. Він привітав усіх

українських партнерів з 30-річчям відновлення незалежності України та побажав процвітання й розвитку країни, а особливо в галузі охорони здоров'я та громадського здоров'я. Проф. Тімо Ульріхс наголосив на складних умовах, в яких опинилася галузь охорони здоров'я України після припинення функціонування системи Семашка, яка діяла раніше, а також зацентрував увагу слухачів симпозиуму на проблемах сьогодення, зокрема, дав детальне порівняння даних хвилеподібного розвитку пандемії COVID-19 з іспанським грипом (1918-1921 pp.) і пояснив схожість динаміки частково безвідповідальності населення щодо без-

пекти. Також проф. Тімо Ульріхс звернув увагу на те, що зростання зайнятості ліжок хворими на COVID-19 спонукає уряд до виділення додаткових коштів на розв'язання цієї проблеми.

Координаторка проекту інституту досліджень та міжнародної співпраці Акконського гуманітарного університету Берліна Габі Фельдман виступила з доповіддю «Public Health in Ukraine – a Publication Review in Akkon-Schriftenreihe». Її виступ присвячений п'ятому випуску видання Акконського гуманітарного університету Берліна «Public Health in Ukraine», в якому було надруковано матеріали, присвячені удосконаленню охорони здоров'я в Україні. Основну увагу в матеріалі приділили шляхам удосконалення рівня науки в охороні здоров'я. До підготовки цього видання були залучені науковці місцевих і міжнародних наукових шкіл.

Про витоки формування навчальної дисципліни «Громадське здоров'я» було повідомлено у доповіді академіка АН ВО України, завідувачки кафедри соціальної медицини та громадського здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, проф. Т.С. Грузевої «Витоки формування Київської соціально-гігієнічної наукової школи: від основ лікаремства, медичної поліції та санітарної статистики до соціальної медицини й громадського здоров'я (до 180-річчя НМУ імені О.Богомольця)».

У доповіді завідувача кафедри соціальної медицини, організації

та управління охороною здоров'я Дніпропетровської державної медичної академії, проф. Лехан В.М. «Оцінка діяльності замовника медичних послуг керівниками закладів первинної медичної допомоги» було висвітлено питання про економічні підходи до організації медичної допомоги.

У доповіді начальника відділу промоції здоров'я Одеського обласного центру громадського здоров'я С.В. Ліннікова й декана факультету здоров'я та фізичного виховання, проф. І.С. Миронюка «Комунікаційні кризи у сфері громадського здоров'я України: старт вакцинації від Covid-19 в Одеській області» червоною ниткою проведена тема визначального впливу комунікації на розв'язання проблем пандемії.

Актуальною та пізнавальною була доповідь директора ДУ «Тернопільський ОЦКПХ МОЗ» О.Т. Чайчук, яку презентувала лікар-епідеміолог І.В. Кулачковська на тему: «Основні перспективи й напрямки становлення обласних центрів контролю та профілактики хвороб на прикладі державної установи «Тернопільський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України».

Завідувач кафедри громадського здоров'я Національного університету «Острозька академія», заступник голови правління ГО «Українська асоціація громадського здоров'я», доцент І.В. Гушук (м. Острого, Україна) під час доповіді

«Досвід України з охорони громадського здоров'я в контексті європейських реформ національних систем охорони здоров'я» наголосив на необхідності змінити парадигму охорони здоров'я та медичної допомоги, обґрунтувавши очевидність стратегії розвитку охорони здоров'я, як системи випередження та профілактики.

На симпозиумі розглядали також питання формування концепції здорового способу життя й промоції здоров'я, безпеки пацієнта, проблема орфанних захворювань, надання медичної допомоги при інфекційних захворюваннях в умовах COVID-19. Ішлося й про міждисциплінарну та міжсекторальну співпрацю в галузі громадського здоров'я.

Загалом у третьому міжнародному українсько-німецькому симпозиумі з громадського здоров'я взяли участь понад 100 осіб, серед яких міжнародні партнери ТНМУ з Німеччини, професори, викладачі, організатори та фахівці галузі громадського здоров'я України.

Обмін досвідом та отриманим знанням в процесі дискусії сприятимуть створенню наукового підґрунтя для формування стратегічних рішень у галузі громадського здоров'я в умовах COVID-19 та розвитку освітньої діяльності щодо підготовки фахівців громадського здоров'я в Україні.

Матеріал надала кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ТНМУ.
Світлина Соломії ГНАТИШИН

ІННА ДОЛІД: «КОЛИ ЛЮДИНА ПОКИДАЄ СТОМАТОЛОГІЧНИЙ КАБІНЕТ ЗІ ЩАСЛИВОЮ УСМІШКОЮ – ЦЕ ПРЕКРАСНО»

Інна Долід – студентка 5 курсу стоматологічного факультету, староста потоку. Про майбутній фах і спеціалізацію, яку хоче здобути, про студентські будні, досягнення та пріоритети, про захоплення, що додають позитивних емоцій, Інна розповіла в інтерв'ю «Медичній академії».

– З приходом осені розпочався новий навчальний рік. Для нинішніх п'ятикурсників стоматологічного факультету він останній, випускний. Як усе починалося? Якими були ваші перші сходинок до обраного фаху?

– Озираючись назад, здається, що роки навчання в ТНМУ збігли дуже швидко. Першою ж сходиною до професії став мій вступ до Шепетівського медичного фахового коледжу за спеціальністю «ортопедична стоматологія». Документи подала після успішного закінчення 9 класу школи в рідному місті Корець Рівненської області.

– Обрали медицину за прикладом рідних?

– У батьків професії з медициною не пов'язані. Тато Віталій Володимирович – водій великого автомобіля. Він перевозить вантажі на великі відстані, долаючи сотні та тисячі кілометрів. Мама Наталя Іванівна працює у сфері торгівлі. Зубний технік – професія

маминої родички, теж Наталі, яка мешкає в Рівному. Яюсь, коли я закінчувала 9 клас, Наталя запитала, чи подобається мені її фах. Але я на той час мало що знала про роботу зубного техника. «То приїзди, – запросила, – подивишся». Так я вперше побувала в зуботехнічній лабораторії, обладнаній за сучасними вимогами. Повернулася додому приємно вражена й вирішила вступати до медичного коледжу. Батьки сказали, що поважають мій вибір. Вони на мене ніколи не тиснули, не вказували, яку професію обрати та куди вступати, лише пояснювали плюси й мінуси можливого вибору та пропонували самій вирішувати, що подобається, а що – ні. Вдячна їм за це.

– Ви єдина дитина в батьків?

– Ні, в мене є старша сестра Альона. Вона закінчила Східноєвропейський національний університет у Луцьку за спеціальністю «фінанси та кредит». Потім вступила до університету в Португалії. Має два дипломи про вищу освіту – український та європейського зразка.

– Отже, навчання в коледжі стало першою сходиною професійного зростання. Що особливо запам'яталося з того періоду?

– За три роки я отримала гарні знання – і теоретичні, і практичні, бо на практичні заняття в коледжі відводили багато часу. Була старостою групи. Якщо б зараз довелося обирати: довчитися у старшій школі чи піти в медколедж, знову б обрала коледж. Закінчила його 2018 року. Постало

питання: що далі? Зорієнтуватися допомогли знову ж таки батьки. «Що ти гадаєш про подальше навчання в медуніверситеті, щоб здобути вищу медичну освіту за спеціальністю «стоматологія?», – запитали вони. Поміркувавши, подала документи до ТНМУ. Вступила на 2 курс і жодного разу про це не пошкодувала.

– У стоматологічній практиці багато різних напрямків. Який з них плануєте обрати в майбутньому?

– Хірургічна стоматологія, дитяча терапевтична стоматологія, ортопедична стоматологія, ортодонтія... Кожен з цих напрямків цікавий по-своєму, але є один, що найбільше припав до душі. І це – терапевтична стоматологія. Відвідую заняття наукового студентського гуртка, який працює під керівництвом доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри терапевтичної стоматології Михайла Антоновича Лучинського. Актуальним проблемою терапевтичної стоматології присвячена й моя наукова робота, яку написала під керівництвом кандидата медичних наук, викладача Володимира Богдановича Радчука. Добре, що є можливість застосовувати здобуті теоретичні знання під час практичних занять у фантомному класі, де ми працюємо в умовах, максимально наближених до реальних умов роботи лікаря-стоматолога. На встановлених фантомах можна зімітувати терапевтичний, ортопедичний, хірургічний та дитячий прийоми, а викладачі допомагають детально розібрати

кожну ситуацію, підкажуть оптимальний алгоритм дій у тому чи іншому випадку. Також мені подобається організація занять за системою «єдиного дня», бо вона ефективна. Адаже зосереджуєшся на вивченні однієї теми, що стосується конкретної дисципліни, а, отже, краще запам'ятовувати пройдене.

– Позаду надзвичайно важливий тестовий іспит «Крок-1». Результатом задоволені?

– Так, іспит я склала успішно.

– Що порадите тим, у кого перший «Крок» ще попереду?

– Головне – не лінуватися, не марнувати час і наполегливо вчитися, вдосконалюючи свої знання та навички.

– Яким заняттям приділяєте увагу у вільний час?

– Вільного часу мало. Повертаюся з університету й снідаю готуватися до наступних занять. Опрацьовую потрібну літературу, пишу тези... Потім – інтернет-спілкування з батьками. Добре, що є вихідні, коли можна зустрітися з друзями, щоб поспілкуватися, повеселитися, виїхати кудись за місто на природу. Мені дуже пощастило з групою. Вона дружна, ініціативна. Одногрупники й пожартувати вміють, і допомогти одне одному в разі потреби. Подобається малювати картини за номерами. Люблю готувати. «Чорний принц» – мій фірмовий торт, який смакує всім, хто його куштував. Є й інші. На кондитерських сайтах побачу якийсь цікавий рецепт і – за

роботу... Смачний та візуально красивий десерт – це теж творчість.

– Поділіться спогадами про літо.

– Улітку проходила практику з терапевтичної стоматології в одному з приватних стоматологічних кабінетів у рідному місті. Пацієнти зверталися кожен зі своєю проблемою. І коли ця проблема розв'язана, коли людина покидає стоматологічний кабінет зі щасливою усмішкою – це прекрасно. Її радість передається й лікарю. Мені подобається допомагати людям, тому й обрала медицину. Літо подарувало також можливість досхочу побути з родиною. Для мене справжнє свято, коли всі вдома: батьки, сестра, я та можна спілкуватися наживо. Люблю, коли сім'я збирається разом. В такі chvíли особливо чітко розумієш: найважливіше, що є в людини, – це її рідні. Моя родина – моя надійна опора. Безмежно вдячна батькам і сестрі за можливість навчатися, щоб здійснити свою мрію, за постійну підтримку.

– Ваше життєве кредо, улюблений вислів чи афоризм?

– Моє кредо: шлях довжиною в мільйон кроків починається з першого кроку. І ще... Зі школи запам'ятався напис на дошці в кабінеті хімії: «Не махай на все рукою, не лінуйся, а учись, бо чого навчишся в школі знадобиться ще колись». Нового значення цей вислів набув, коли стала студенткою. І справді не лінуйтеся, а вчіться, студенти!

Лідія ХМІЛЯР

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ ГУРТУЄ МОЛОДЬ

Науково-краєзнавча студія «Терполяни» та громадська організація «Інститут дослідження національної спадщини» організували репрезентацію книги Федора Венжиновича «Нас не зламали (про визвольну боротьбу ОУН-УПА на теренах південної Волині)». У виданні розповідається про національно-визвольну боротьбу мешканців Тернопільщини в 1930-1950-х роках. Студенти знайшли в ній цікаві відомості, про що свідчать їхні виступи.

Тон задала студентка 3-го курсу медичного факультету Анастасія Надкевич. Доповідь розпо-

Студентка медичного факультету Анастасія НАДКЕВИЧ

Доцент кафедри медичної фізики діагностичного та лікувального обладнання Валерій ДІДУХ

чала з екскурсу в минуле та вшанування пам'яті загиблих героїв. Більш детально про боротьбу українських патріотів зупинилася у своєму виступі студентка 4-го курсу медичного факультету Андріана Бучко. Про Українську повстанську армію розповіла студентка 6-го курсу медичного факультету Христина Майхрук. Про мету, яку ставили перед собою ОУН та УПА, розповіла студентка 1-го курсу стоматологічного факультету Яна Добрянська.

До слова, запросили й доцен-

та кафедри медичної фізики діагностичного та лікувального обладнання Валерія Дідуха, який сконцентрував увагу на особливостях боротьби повстанців на Волині.

Андрій Надкевич, лікар невролог, кандидат медичних наук, розкрив важливу роль медичної служби Української повстанської армії, що є ще не цілком вивченою сторінкою історії.

Володимир Росоловський, начальник управління з питань соціальної роботи сімейної та гендерної політики, протидії торгівлі людьми департаменту соціального захисту населення Тернопільської обласної державної адміністрації, продекларував одну з поезій, а саме «Скажи, бабусю, чи даремно вмирали повстанці?».

Про нездоланність українського народу мовив публіцист та літературознавець Володимир Барна.

Під час репрезентації книги в залі панувала піднесена атмосфера.

Христина МАЙХРУК, студентка медичного факультету

ДОБРОЧИННІСТЬ

ЗІБРАЛИ ПОНАД 5 000 МОНЕТ НОМІНАЛОМ 25 КОПІЙОК

Тернопільський національний медичний університет підтримав Всеукраїнську добродієвню акцію «Монетки дітям», яка тривала з 1 до 30 вересня. Благодійний захід організували з ініціативи фонду «Таблеточки», Національного банку України й підтримки Міністерства освіти та науки України.

Головною метою було зібрати монети номіналом 25 копійок і перетворити їх на матеріальну допомогу для сотень онкохворих дітей. Ці копійки вийшли з обігу майже рік тому, але в ба-

гатьох з нас вони й досі лежать у скарбничках. Українці тримають у себе півтора мільярда монет номіналом 25 копійок. Це майже 400 мільйонів гривень. Кожна копійка – це крок до одужання для онкохворих дітей. Ініціативні студенти Тернопільського національного медич-

ного університету вирішили зібрати якомога більше таких копійок у стінах рідного вишу. Все зібране вони нещодавно

передали у відділення Ощадбанку України в Тернополі. Їмкості для збирання копійок були розташовані в адміністративному корпусі ТНМУ на пункті охорони та інших корпусах.

Юнакам і дівчатам вдалося отримати 5182 копійки. Це доволі велика кількість монет.

Організаторами акції були Анна-Марія Коваль, Микола Швед, Танакла Кліфф Нхбоквар, Джері Алемонай, Аагхаз, Акса Шах.

У цьому їм допомагали волонтери з числа студентів. Дякуємо нашій небайдужій молоді, яка прагне зробити якомога більше корисних справ під час свого навчання.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА, Світлина організаторів акції та авторки

Академік НАМН України, доктор біологічних наук, професор Микола Якович Головенко добре знаний та шанований у медичних колах науковець. Але значній кількості українців більше відомі фармацевтичні винаходи, в розробці яких він узяв участь, – вітчизняні брендові препарати «Аміксин», «Феназепам», «Гідазепам», «Левана». Понад півстоліття Микола Якович присвятив Фізико-хімічному інституту ім. О. В. Богатського НАН України, де заснував відділ фізико-хімічної фармакології, добре відомий серед міжнародної наукової спільноти. Він є автором понад півтисячі наукових праць, десяти монографій та двадцяти восьми винаходів. Підготував сім докторів і тридцять кандидатів наук. Найголовніший чинник його життя – щоденна праця. Саме це й дозволяє науковцеві рухати вітчизняну фармакологію до нових звершень.

Спілкуючись з Миколою Яковичем, розпитали, як і чому захопила його свого часу фармакологія – ця складна, але вкрай потрібна наука, про людей, які справили найбільший вплив на його становлення як науковця. Але спершу прошу подумки повернутися в дитинство, згадати рідних і дорогих його серцю людей, незабутні молоді роки.

«ТЕ, ЩО ЗАСВОЇВ В ДИТИНСТВІ, ЗБЕРІГ НА ВСЕ ЖИТТЯ»

– Яким було ваше дитинство, Миколо Яковичу? Чи часто зринають у пам'яті родина, край, де народилися, друзі?

Микола ГОЛОВЕНКО у трирічному віці, с. Нова Одеса (1945 р.)

– Кажуть, чим старшим стаєш, тим частіше тягне в дитинство, може, то й правда, бо там усе було таким яскравим. Свої дитячі кроки я часто перебираю в пам'яті, намагаючись згадати найдавніше та найдорожче, де відпочиває душа, куди линуть думки-спогади, де ноги пам'ятають кожну стежинку, а очі шукають знайомі краєвиди щасливого дитинства. Мої спогади пов'язані з містом Нова Одеса Миколаївської області, де я народився та прожив 18 років. Часто згадую рідну стороньку, інколи Нова Одеса мені навіть сниться. На схилі літ увесь час повертаюся думками до витоків свого свідомого буття з надією знайти відповідь на запитання: чому моя доля склалася саме так та яка роль в цьому моєї маленької батьківщини? Що спонукало мене обрати шлях, який із самого початку поєднував елементи романтизму та буденної реальності? У дитинстві було

всього, але воно залишилось навечно прекрасною добою мого земного життя. Тепер, з висоти прожитих літ, усе сприймається доречним і глибоко мотивованими батьківськими порадами, зусиллями вчителів, вчинки друзів. Мої спогади про ті роки – це лише певні повоенні фрагменти дитячої пам'яті.

У 50-х роках минулого сторіччя Нова Одеса мала статус села, але була районним центром. Мешканці умовно ділили її на три частини: базарну, переселяни та балку, де й мешкала наша родина. Її мешканці називалися бальчанами. Вони не ділилися за національними ознаками – всі були українцями, незважаючи на те, що дехто розмовляв молдавською. Починаючи з 1954 року, балку почали заселяти переселенці (гадаю, депортовані) із західної України. Спочатку їх зустріли насторожено, адже вони дуже відрізнялися від нас, особливо менталітетом та мовою. І вони, і ми розмовляли на «суржику», ми – українсько-російським, вони – українсько-польським. Завдяки переселенцям, ми змогли познайомитися з

таким музичним інструментом, як дрімба, Різдваної ночі побачили вертеп. Нині більшість з них стали в третьому поколінні новоодеситами.

Батьків я завжди бачив у праці, вони змалку привчали нас, дітей, до хатньої роботи, особливо влітку, коли трудилися в полі. Якщо видавалася нагода, то ми грали в хованки (жмурки), «козаки-розбійники», «козла», «лапандика», але переважно – у війну. Набоїв, гільз від снарядів, пороху, розбитих рушниць, багнетів і касок вистачало всім. Балка була центром воєнних подій 1943 року. Наслідували польотам Тарзана (з кінофільму) на деревах. Майстрували візки та самокати з дошок і підшипників зі звалища. Особливо полюбили грати у футбол. Кожна вулиця мала свій футбольний майданчик, де воротами слугували два камені.

Що стосується більш цивілізо-

Академік Микола ГОЛОВЕНКО:

ваних розваг, то вони були пов'язані з центром населеного пункту. Основним місцем був кінотеатр – стара будівля, що вміщувала фое з репродукцією на стіні картини художника П.А. Кривоногова «Перемога. Рейхстаг взято» та, власне, кінозалу з крилатим висловом В.І. Леніна «Из всех искусств для нас важнейшим является кино». Один фільм ми могли дивитися декілька разів. У фое працював буфет, де можна було поласувати газованою водою «Ситро», «Крюшон» або «Лимонад» і цукерками «Подушечки».

У сім років усі діти йшли до школи, яких у Новій Одесі було дві – середня (№1) та семирічна (№2). Деякі учні не були такі кмітливі, як інші, тому залишалися на другий рік. Мені пощастило, бо мати познайомила мене з найстаршим шкільним вчителем, що мешкав на нашій вулиці, Григорієм Івановичем. Він мав домашню бібліотеку, яка складалася з книг, виданих до 1917 року акціонерним товариством «Товарищество издательского и печатного дела А. Ф. Маркс». Незважаючи на те, що до революції російська абетка налічувала 35, а не 33 літери, як зараз, це не завадило мені прочитати низку цікавих книг, серед яких є й ті, що в наш час вже не перевидавали.

Пізніше я записався в дитячу, а потім і дорослу бібліотеку, які були укомплектовані цілком пристойно та щодо класичної літератури не поступалися міським. Книжки показали, що світ значно ширший, ніж моє село й мені так хотілося його побачити. Недарма ж Ліна Костенко писала:

В дитинство хочу, там усе моє.

В дитинстві ми – великі Магеллани.

І справді, так склалася доля, що моя мрія здійснилася, я побував у всіх республіках колишнього СРСР і багатьох європейських країнах.

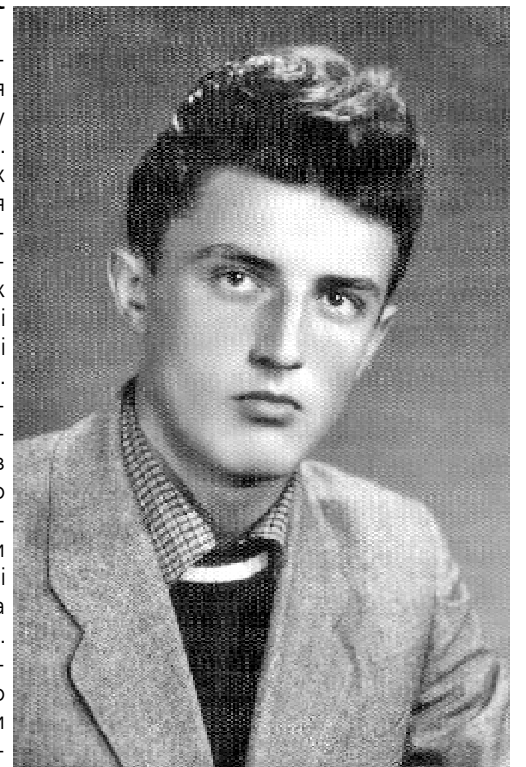
Торік я знову відвідав балку. Двоє хлопців років 12-14 ловили рибу. На моє запитання, чи по-

добається їм тут, вони відповіли ствердно. Я зрозумів, що це вже їхня балка й колись, можливо, вони будуть її з теплою згадувати, як і я. На жаль, від моєї балки вже нічого не залишилося. Розумію, що нічого не вдіяти, часи змінюються, все можна втратити, але те, що засвоїв в дитинстві, я зберіг на все життя.

«ВИРІШИВ ВСТУПАТИ НА БІОФАК ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

– Хто надихнув вас на вибір професії?

– Уже до завершення десятого класу я зрозумів, що буду вступати на біофак. Адже наприкінці 50-х років минулого століття у СРСР дали старт розробці планів перспективного розвитку всіх напрямків діяльності держави, в тому числі й наукової політики. Було створено 18 наукових проблем, визначених найважливішими, з яких 11 належали до сфери біологічних і медичних наук. Почали формуватися біологічні центри в Підмосков'ї та більшості республік. Там займалися не класичною біологічною наукою, а розвивали сучасні на той час напрямки – молекулярну біологію, генетику, біотехнології. Мені це

Микола ГОЛОВЕНКО – першокурсник Одеського університету (1960 р.)

було надзвичайно цікаво, тому й вирішив вступати на біофак Одеського університету. Щоправда, мої сподівання розвіялися, мов дим, уже після перших занять, бо замість інноваційних дисциплін ми вивчали «класику біологічного жанру» – зоологію,

ботаніку тощо. І так усі п'ять років.

– Але, незважаючи на великі розчарування, вам вдалося після закінчення університету обрати ту спеціалізацію, до якої прагнула душа...

– Гадаю, що мені в цьому сенсі дуже пощастило, бо тоді на біологічному факультеті відкрили кафедру біохімії, де проводили дослідження цілком іншого напрямку. Тут я захистив кандидатську дисертацію. Мене запросили в лабораторію психотропних препаратів хімічного факультету, де згодом захистив докторську дисертацію. На

своєму шляху я зустрів надзвичайно цікаву особистість, неординарну людину, талановитого науковця – ректора Одеського університету, академіка Олексія Всеволодовича Богатського, який був хіміком і займався проблемами лікарських речовин. Ніби за велінням долі, він саме шукав для свого підрозділу фахівця, який би міг ці хімічні речовини перетворювати на ліки та апробувати на біологічних об'єктах. Ще під час навчання в університеті Олексій Всеволодович спостерігав за студентами й, очевидно, дійшов висновку, що я годжуся на цю роботу. Так розпочалася наша співпраця, яка тривала впродовж багатьох років, хоча я пройшов увесь курс

«молодого бійця». Розпочинав із старшого лаборанта, потім пірід до аспіранта, став молодшим, старшим науковим співробітником, а згодом завідувачем сектора науково-дослідної лабораторії Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова.

«ЛИШЕ ЩОДЕННОЮ ПРАЦЕЮ МОЖНА ДОСЯГТИ РЕЗУЛЬТАТУ ТА УСПІХУ»

– Більше половини вашого професійного життя пов'язано з Фізико-хімічним інститутом НАН України, який нині носить ім'я вашого Вчителя – Олексія Всеволодовича Богатського...

– Коли Олексій Всеволодович очолював цей інститут, він запросив мене на посаду завідувача відділу фізико-хімічної фармакології. Це був 1983 рік. Тоді й заклалися підвалини нового напрямку вітчизняної науки.

«НАМ ПОСТАВИЛИ ЧІТКЕ ЗАВДАННЯ – СТВОРИТИ АНТИФОБІЧНІ ПРЕПАРАТИ»

– Купуючи в аптеці «Феназепам», «Аміксин», «Гідазепам» чи «Левану» люди й не здогадуються, хто автор таких помічних лікарських засобів. Як виникла ідея створення цих препаратів?

– Першим препаратом, який ми створили з співдружності з московськими вченими, був феназепам. Розробка феназепаму – один з яскравих епізодів розвитку вітчизняної фармакології. Необхідність для країни вітчизняного транквілізатора була визначена директивними органами держави. Ефективність феназепаму було доведено при його використанні космонавтами при тривалих польотах, усунення стресових наслідків у надзвичайних ситуаціях, наприклад, при землетрусі в Спітаку, Воронезькому буревії. Значна увага приділялася препарату для гальмування почуття страху у військовослужбовців в умовах локальних бойових дій. Протягом тривалого часу пігулки феназепаму 0,5 мг використовували, як штатний засіб медичної допомоги для силових структур і сил цивільної оборони у СРСР і входили до складу індивідуальних аптечок (АІ-1М), сумок медичних (СМВ) комплектів медичного майна (ПФ, В-2 тощо). В процесі створення та вивчення феназепаму розроблена низка принципово нових наукових положень, що мають значення як для стратегії пошуку нових психотропних засобів, так і раціонального застосування існуючих.

Так виникла ідея створення денного транквілізатора гідазепам і снодійного левана.

За інфекційних, онкологічних, автоімунних, алергічних захворюваннях і хронічної вірусної інфекції спостерігається зниження синтезу ендогенного інтерферону. Цим обумовлено широке застосування інтерферону, як лікарського засобу. Однак, незважаючи на ефективність таких лікарських засобів, існує низка чинників, що обмежують їх застосування в

Микола ГОЛОВЕНКО серед учасників делегації з України (перший ліворуч у другому ряді) під час запуску супутника. Байконур, 1993 р.

клінічній практиці. Тому поставило завдання створення низькомолекулярного перорального індуктора інтерферону, в якому мінімізовано побічну дію. Результатом цього дослідження було створення нового вітчизняного препарату, індуктора інтерферону – аміксину. Його також використовували у військовій медицині для профілактики інфекційних захворювань (гепатитів) в районах спекотного клімату.

Зазначу, що без співдружності з ТДВ «ІНТЕРХІМ», що випускає готові лікарські форми препаратів, їх впровадження могло б і не бути.

– **Минуло багато років з часу створення цих препаратів і нині в час російсько-української війни вони рятують наших бійців, допомагають боротися з постковідним синдромом, тобто можна сказати, що ви створили ліки на всі віки?**

– Наші препарати підтвердили свою ефективність ще під час подій на Майдані. Пригадуєте, не було серед його учасників хворих з проблемами бронхолегеневої системи, ГРВІ, застудою, грип їх теж оминув, бо вживали аміксин. Команда-виробник препаратів ТДВ «ІНТЕРХІМ» постачала безплатно ці ліки для українських патріотів. Щодо війни, яка триває нині на сході країни, то аміксин там також застосовують, бо імунна система наших воїнів потребує повсякчасної підтримки, а усунення післявоєнних синдромів вимагає ліків для нервової системи. Тому наші нейротропні та імунотропні препарати нині, справді, використовують у медичній практиці. Зокрема, й у стаціонарному лікуванні ветеранів російсько-української війни з посттравматичним стресовим розладом, тих, хто хворів на коронавірусну інфекцію та тепер страждає від тривожного синдрому й порушення сну, спричинених постковідним синдромом.

– **Що нині є предметом ва-**

ших наукових пошуків, досліджень?

– Наразі практично завершена робота, в підсумку якої маємо результати фундаментальних і прикладних досліджень інноваційного анальгетичного засобу – пропоксазепаму. Ми поставили собі за мету розробити інноваційний лікарський засіб з полімодальним механізмом дії, що дає можливість одночасного знеболення в умовах гострого та хронічного болю. Виходили з того, що майбутній препарат повинен бути ефективним, безпечним, мати достатньо тривалу дію, мінімум побічних ефектів і можливість застосування в пероральній формі. Незважаючи на те, що на фармацевтичному ринку тепер є великий арсенал анальгетичних засобів, велика кількість хвороб, пов'язаних з болем, практично не лікується. Тому ми й зайнялися цією проблемою. Наразі препарат пройшов першу стадію клінічних випробувань, отож готуємося до наступного етапу. Як зарекомендує себе новий препарат – покаже час. Утім, сподіваємося, що в майбутньому здобутий вітчизняний досвід застосування пропоксазепаму в клінічній практиці допоможе лікарям оптимізувати стратегії лікування больових синдромів, особливо в пацієнтів з нейропатичним болем.

«ПРОГОЛОСУВАВ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ»

– **Окрім професійної діяльності, ви веде активне громадське життя. Відома ваша участь у розбудові та становленні Української державності. Цікаво, що спонукає вас займатися громадською діяльністю, вкладаючи власні сили, енергію, час?**

– Мабуть, у кожного свій стимул. Для мене таким стимулом стали книжки Івана Ле «Богдан Хмельницький», трилогія Ми-

хайла Старицького «Богдан Хмельницький», «Перед бурею», «Буря», «У пристани». Цікавлячись історією України, я прочитав ці твори, але не розумів, чому Україна не має державності. Йдучи в депутати Верховної Ради УРСР, я і не мріяв, що на мою долю випаде честь голосувати за незалежність України.

Події 1990 року пригадую чи не до найменших дрібниць. Мою кандидатуру запропонували працівники нашого інституту. Я проходив по округу, який знаходився у великому Київському районі Одеси. На той час прості люди втратили віру у світле комуністичне майбутнє та прагли змін, руйнування старої системи, тому, мабуть, і віддали свої голоси за мене. Знаєте, більше того, моя програма базувалася на питаннях розвитку освіти, релігії та науки, бо без цих трьох складових неможливий жодний прогрес у суспільстві. Певна річ, ці пропозиції йшли в дисонанс з обіцянками інших кандидатів, які

мені повірили. Велику підтримку мав тоді від своєї сім'ї – доньки та дружини, бо вагався, переживав, уявляв, яка це значима місія. Коли ж донька зі своїм юнацьким запалом сказала: «Тату, хто ж, як не ти?», я «здався» і прийняв, як сьогодні вважаю, правильне рішення.

– **Коли стали народним обранцем, втілили свої плани в життя?**

– Саме так. Не хочу хвалитися, що це були якісь глобальні перетворення, але дещо мені все-таки вдалося зреалізувати. Мене обрали головою підкомісії з питань науки Комісії Верховної Ради України з питань освіти та науки. Працював над створенням і прийняттям законів, що, власне, й стосувалися науки, зокрема, це Закон «Про основу науково-технічної політики», Закон «Про інформацію». Щоправда, головна місія мого життя, на мій погляд, була в іншому. Я проголосував за незалежність України. Це та мрія, яка жила в мені ще з дитинства, бо дуже хотів, щоб Україна була незалежною, але хіба міг тоді подумати, що буду причетним до цієї великої справи? Тому з великим задоволенням натиснув на кнопку.

Подібні відчуття пережив лише в юності, коли працював після школи в колгоспі й мені доручили посіяти сівалкою сто гектарів кукурудзи, а через якийсь час вона зійшла-розлилася величезним морем соковитої зелені. Я дивився на цей неосяжний лан і не йняв віри своїм очам, бо саме моїми руками вперше в житті вдалося досягнути такої великої справи.

– **Є правило, яким ви керуєтеся в житті?**

– У мене їх два. Люблю цитувати цю народну англійську мудрість своїм студентам – «Можна привести коня до водопою, але не можна змусити його пити». Суть байки така: якщо в людини немає бажання, то ти силою не змушиш її щось робити.

Й наступна: «З непосіяного зернятка не виросте колос». Тому кожного дня намагаюся посіяти на своєму полі хоча б кілька зернин, бо, як очікувати врожаю, коли нічого не покладеш у землю? Лише щоденною працею можна досягти результату та успіху, незважаючи на примхи погоди.

Лариса ЛУКАЩУК

Народний депутат України Микола ГОЛОВЕНКО з побратимом (1990 р.)

пропонували своїм виборцям чи то дорогу зробити, чи дах відремонтувати. Деякі знайомі навіть намагалися мене наставити на «шлях істини», мовляв, схаменися, бо не виграєш вибори. Але я стояв на своєму й розповідав про свою програму під час численних зустрічей з виборцями, доказуючи, що без належної освіти жодна держава не матиме належного майбутнього. І люди

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ ЗАГРОЗИ ТА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ: ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА

Професорка Ольга Федорців взяла участь у конференції «Епідеміологічні загрози та здоров'я населення: вчора, сьогодні, завтра», яку організували кафедра соціальної медицини та охорони здоров'я Варшавського медичного університету й Польського товариства соціальної медицини та громадського здоров'я.

Ректор Варшавського медуніверситету, професор Збігнев Гаціонг виступив з привітальним словом і побажав усім плідної праці та приємного спілкування.

Професор Альфред Овоц, голова Польського товариства соціальної медицини та громадського здоров'я, коротко зупинився на історії виникнення й діяльності цієї громадської організації. Створене товариство ще 1905 року, хоча активно функціонувати почало 1916 року, як Польське товариство соціальної медицини. Професор зупинився на діяльності товариства, розвитку співпраці з іншими країнами Європи, зокрема з українськими медиками. 2016 року професору Альфреду Овоцу було присвоєно звання почесного професора ТНМУ.

Виступ професорки Лідії Бридак (Національний центр грипу) був присвячений пандеміям грипу та їхнім наслідкам для людства: 1918 рік — «Іспанка» А/Н1Н1 (кількість смертей 50-100 млн.), 1957 рік — «Азіатський грип» А/Н2Н2 (кількість померлих 1-4 млн.), 1968 рік — «Гонконг» А/Н3Н2 (кількість померлих 1-4 млн.) Чому грип є таким заразним? Тому що дуже швидко змінює свої властивості, мутує. Доповідач зупинилася на сучасних методах діагностики (ПЛР) і контролю за грипом. Небезпечними є ускладнення грипу: пульмонологічні, кардіологічні, загострення хронічних захворювань, нефрологічні, гінекологічні, виникнення нових хронічних захворювань, особливо небезпечні неврологічні ускладнення. Тому надзвичайно важливо проводити профілактичні щеплення від грипу. В Польщі нині існує три чотиривалентних вакцини: три інактивованих (типу split з розщепленим віріоном, типу subunit, а також жива вакцина, отримана з coldadapted вірусів грипу (чотиривалентна). Основні методи боротьби з грипом: профілактика та лікування. Професор перерахувала групи пацієнтів дитячого й дорослого віку, яким обов'язково слід проводити профілактичні щеплення від грипу. За статистичними даними, від 5 до 10% дорослих і 20-30% дітей хворіють на грип, помирає від грипу від 290 до 650 тис. осіб, від 3 до 5 млн. гострих випадків, витрати пов'язані з грипом складають 1,5 млрд. злотих. На питання, яке ставить собі кожна людина: вакцинуватися чи ні, професорка відповіла словами професора Збігнева Шаварського: «Людина розумна не робить собі власної шкоди, людина розумна не робить шкоди власним дітям, людина розумна не робить шкоди своєму суспільству».

Професор Ярослав Пінкас з цен-

тру післядипломного медичного навчання (школа громадського здоров'я) виступив з доповіддю «COVID на осі часу в контексті громадського здоров'я». Він зупинився на етапах поширення інфекції: 31 грудня 2019 р. — міська комісія здоров'я в Ухані (Китай), поінформувала ВООЗ про виявлення випадків запалення легень невідомої етіології, пов'язаних з ринком продуктів моря. 9 січня 2020 р. — Китайський центр контролю і профілактики захворювань передав інформацію, що етіологічним чинником 15 з 59 випадків запалення легень був нововідкритий коронавірус (спочатку названий 2019-nCoV). 13 січня 2020 р. — зареєстровано перший лабораторно підтверджений випадок інфікування новим коронавірусом за межами Китаю (Тайланд). 20 січня 2020 р. — підтверджено трансмісію нового коронавірусу з людини на людину. 24 січня 2020 р. — констатовано перший випадок інфікування коронавірусом в Європі (Бордо, Франція). 29 січня 2020 р. — в TheNew England Journal of Medicine (NEJM) опубліковано наукову статтю, в якій описано інфікування вірусом 2019-nCoV перших 425 осіб. Середній вік хворих — 59 років. 56% становили чоловіки. Більшість випадків (55%), які виникли перед 1 січнем 2020 р., були пов'язані з ринком в Ухані, на якому продавали морепродукти. Середній інкубаційний період хвороби становив 5,2 дні. 30 січня 2020 р. — ВООЗ оголосила стан загрози громадському здоров'ю в міжнародному масштабі. 11 лютого 2020 р. — Міжнародний комітет таксономії вірусів надав новому коронавірусу офіційну назву «коронавірус SARS-CoV-2», а ВООЗ визначила одиницю захворювання, викликаного новим коронавірусом, як COVID-19.

13 лютого 2020 р. — відповідно до оцінки Європейського центру запобігання та контролю хвороб (ECDC) ризик інфікування SARS-CoV-2 для популяції UE/EOG і Великобританії в Європі визнано низьким. 29 лютого 2020 р. ВООЗ опублікувала перші вказівки щодо карантину людей, які перебували в тісному контакті з інфікованим.

11 березня 2020 р. ВООЗ визнала COVID-19 за пандемію. 220 країн було охоплено цією інфекцією. Доповідач підкреслив, що єдиним шляхом боротьби з вірусом є вакцинація. Але вчені багатьох країн зіткнулися з таким явищем, як деніалізм, що означає відмову від наукових висновків, заперечення фактів, створення альтернативної, конкурентної реальності, на відміну від того, що ґрунтується на наукових доказах і фактах, використання неправильних аналогій та логічних помилок як мети довести заздалегідь обрану тезу. Це насамперед стосується вакцинації. Дослідження показали, що основним джерелом знань про вакцинацію були матеріали, який підготували медичні працівники, значний відсоток населення (майже 50%) дізнається про вакцинацію з теле-

візора. Було встановлено, що лише 22% поляків заявили, що не бояться вакцинації. Основні причини тривоги щодо щеплення були пов'язані з виникненням побічних явищ (48,4%) та виникненням анафілактичної або іншої серйозної алергічної реакції (33,2%), а також невідомими довгостроковими наслідками вакцини (41,1%). Підсумовуючи свою доповідь, професор Пінкас констатував, що пандемія COVID-19 призвела до інтеграції медичної спільноти та узгоджених зусиль щодо надання наукових доказів на підтримку протиепідемічних зусиль щодо COVID-19 (приблизно 250 наукових праць).

Головний санітарний лікар Польщі Ізабела Кухарська представила правову ситуацію в Польщі у сфері епідеміологічного нагляду за внутрішньолікарняними інфекціями та небезпечними мікроорганізма-

ми. Було підтверджено епідемію, остаточної звіту — протягом 30 днів після закінчення спалаху епідемії.

2020 року було значно збільшено кількість скринінгових тестів пацієнтів для підтвердження або виключення інфекції під час спалаху (98%) порівняно з попередніми роками. З 2800 спалахів епідемії, повідомлених органами державної санітарної інспекції, 2265 спалахів були спричинені вірусом SARS-CoV-2, що становить 81% усіх повідомлень. 535 спалахів викликали інші фактори (19%).

Другим за частотою етіологічним чинником, що викликав спалахи інфекції в лікарнях, була Gram (-) Klebsiellapneumoniae. Торік Klebsiellapneumoniae стала причиною 112 із 535 спалахів, що становило 21% зареєстрованих спалахів. Підсумовуючи, міністр зазначила, що нозокоміальні інфекції становлять великий виклик для сучасної медицини, і розуміння важливості цього питання працівниками медичних установ шляхом постійного моніторингу, постійного навчання персоналу дозволить мінімізувати ризик зараження пацієнтів і персоналу та покращити якість медичних послуг, що надають у лікарнях. Це особливо важливо в зв'язку із зростаючою проблемою опірності мікроорганізмів до наявних у всьому світі антибіотиків, а також збільшенням кількості пацієнтів, інфікованих багаторезистентними патогенами, якот Enterobacteriaceae, яких важко вилучити з лікарняного середовища.

Дуже цікавою та повчальною була доповідь Анни Ягельської (кафедра соціальної медицини та громадського здоров'я), присвячена проблемам стійкості до антибіотиків у Польщі та у світі в минулому й нині. Відомо, що стійкість мікроорганізмів до антибіотиків існувала ще до впровадження антибіотиків: до масового застосування першого антибіотика — пеніциліну був виділений штам золотистого стафілокока (Staphylococcus aureus), що продукує пеніциліназу (бета-лактамазу), фермент, що обумовлює його стійкість до пеніциліну. В середині 1950-х років внаслідок масового застосування пеніциліну понад 50% золотистих стафілококів вже були стійкими до пеніциліну. Антибіотикоопірність — це глобальна проблема. Згідно зі звітом, замовленим урядом Великобританії та організацією Wellcome Trust, майже 700 тисяч людей щороку помирають від інфекцій, спричинених стійкими до антибіотиків бактеріями. Доповідач наголосила: якщо не вжити відповідних запобіжних заходів, то ця цифра зросте до 10 мільйонів у 2050 році. Без швидких та ефективних дій до 2050 року смерть від інфекцій, спричинених стійкими до антибіотиків мікробами, може бути більш поширеною, ніж смерть від раку. Досі антибіотикостійкі бактерії були виявлені переважно в групах пацієнтів відділень інтенсивної терапії, пацієнтів, які проходили лікування хронічних уражень шкіри та з три-

валою катетеризацією сечового міхура. Поява карбапенемази, що продукує Klebsiellapneumoniae, кардинально змінила картографування мікробів з небезпечними механізмами резистентності, поставивши на перше місце відділення внутрішньої медицини. Безпрецедентний ризик для здоров'я людини цього мікроорганізму пов'язаний з трьома його особливостями:

1) стійкість до всіх або майже всіх антибіотиків; визначається штамми, які стійкі до всіх антибіотиків, та штамми, чутливими лише до колістину, гентаміцину та іноді котримоксазолу;

2) здатність переносити гени стійкості до інших видів мікробів (наприклад, кишкова паличка) завдяки локалізації генів на плазмідах і транспозонах генетичного матеріалу;

3) величезний потенціал для поширення у лікарнях, зокрема у відділеннях внутрішньої медицини.

Як можна запобігти цьому? Виникла концепція «Одне здоров'я». Однією з найбільших проблем цієї концепції є підтримка ефективності протимікробних речовин. Лікарям постійно треба ставити собі запитання: чи завжди потрібно включати антибіотикотерапію при бактеріальних інфекціях в умовах фактичної стійкості патогенів до багатьох лікарських засобів?

Аліція Верціньська-Драпало з кафедри інфекційних і тропічних хвороб та гепатології Варшавського медичного університету зупинилася на проблемах ВІЛ-інфекції, СНІДу в Польщі під час пандемії. Підтримка послуг для ВІЛ-інфікованих пацієнтів була одним з дуже важливих завдань під час пандемії COVID-19. Майже всі інфекційні відділення були перетворені на палати для хворих на COVID. У ковідний період діагностика людей, інфікованих ВІЛ, була серйозною проблемою, а саме: з діагностикою захворювань, що передаються статевим шляхом, з діагностикою супутніх захворювань — інфіковані пацієнти мають ризик гіпертонії, серцево-судинних захворювань, діабету, раку, особливо, якщо пацієнт користується телепорадами. В такий період вся увага лікарів зосереджена на COVID-19. Скоротилося тестування на ВІЛ — деякі центри анонімного тестування все ще зачинені. Проблемою стала попередня експозиційна профілактика. Своєчасне виявлення ВІЛ-інфекції та якнайшвидший початок антиретровірусного лікування є важливим не лише для інфікованої людини, а й для зменшення поширення ВІЛ. Профілактика до та після експозиції відіграє дуже важливу роль у запобіганні передачі ВІЛ. В епоху посилення пильності щодо COVID дуже важливо точно оцінити симптоми в пацієнтів з ВІЛ, щоб не пропустити опортуністичні інфекції та, навпаки, важливо пам'ятати про можливість діагнозу ВІЛ-інфекції в пацієнтів з COVID-19.

Професор Анджей Слівчинський (М. Лодзь) виступив з доповіддю «Забезпечення великої клінічної лікарні обладнанням, необхідним для лікування пацієнтів, які страждають на COVID-19. Власний досвід».

Основні висновки виступу.
(Продовження на стор. 9)

Професорка кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТНМУ Ольга ФЕДОРЦІВ і професор, голова Польського товариства соціальної медицини та громадського здоров'я Альфред ОВОЦ

ПРОФЕСОР СТЕФАН ХМІЛЬ: «РОЗВИВАЙТЕСЯ ТУТ – В УКРАЇНІ!»

Ім'я професора кафедри акушерства та гінекології ТНМУ Стефана Хміля добре відоме як в Україні, так і за її межами. Стефан Володимирович – заслужений діяч науки і техніки України, знай акушер-гінеколог, репродуктолог з 37-річним досвідом роботи, засновник мережі медичних центрів «Клініка професора Стефана Хміля», активний учасник наукових конференцій та представницьких медичних форумів. Нещодавно професор Хміль виступив в Всеукраїнській медичній конференції «Medical motivational meeting», що відбулася в Києві, в Національному палаці «Україна». Докладніше про цей масштабний захід Стефан Володимирович розповів «Медичній академії».

– Поділіться, будь ласка, враженнями від поїздки до столиці.
– Мої робочі будні складаються з щоденних прийомів пацієнтів, оперативних втручань у клініках Тернополя й Львова, викладання в університеті, наукової діяльності, вирішення адміністративно-господарських питань, але й це ще аж ніяк не все. Постійна комунікація з колегами, знайомства, обмін досвідом, жага до саморозвитку та професійного зростання вже давно зробили мене активним учас-

ником різноманітних заходів. Це одна зі складових мого особистого успіху. Тому аж ніяк не дивно, що, довідавшись про організацію наймасштабнішого медичного форуму та отримавши можливість самому виступити на одній сцені з тридцятьма найвідомішими та найуспішнішими українцями, серед яких були лікарі, топ-менеджери медичних закладів, державні діячі, бізнесмени, телеведучі та орієнтаційні лідери, я одразу погодився. Отже, 18 вересня, Київ, палац «Україна». 12 годин потужних виступів перед п'ятитисячною аудиторією молодих мотивованих медиків. Це MMM – medical motivational meeting-2021. І це стало справжнім викликом для мене. Організаторами заходу були академік, директор кардіохірургічного центру в Україні «Інститут серця» Борис Тодуров та його син Михайло Тодуров. Серед спікерів – Мирослава Драгомирецька, Дмитро Гордон, Євген Черняк, Едгар Камінський, Наталія Холоденко... Медичні персоналі з різних сфер діяльності, які ділилися секретами успіху, корисними лайфхаками та історіями персонального досвіду.

– Про що розповідали ви і що хотіли донести аудиторії?

– Основна тема заходу – комунікація з пацієнтами, між колегами, підлеглими та керівниками. Як

Професор Стефан ХМІЛЬ виступає на Всеукраїнській конференції «Medical motivational meeting»

власникові та директору медичних центрів у галузі репродуктивної медицини та гінекології мені було чим поділитися з амбітною молоддю. «Живіть життям, про яке мрієте» – таку тему я обрав для п'ятнадцятихвилинного виступу. Мало це чи багато, щоб розповісти про шлях, довжиною в ціле життя? Я довго аналізував, як донести аудиторії мої основні засади роботи та до-

бору персоналу. Йшлося, зокрема, про створення та підтримання якісної професійної атмосфери в робочому колективі, ключові засади комунікації лікаря та пацієнта, будівництва чітких цілей, розставлення пріоритетів. Доводилося повертатися до витоків, пригадувати початок, перші кроки. І дійшов висновку, що найкраще на прикладі власного шляху розвитку та становлення як лікаря-спеціаліста показати іншим, яку титанічну роботу над собою засвідчує перелік регалій та здобутків кожного зі спікерів. Таким чином молоді люди могли пересвідчитися, що все можливо, якщо бути господарем свого життя.

– Ваш виступ викликав велике зацікавлення учасників конференції, які почули багато інформації, що спонукала до обговорення та роздумів, отримали важливі мотивувальні поради. Назвіть головні з них.

– Насамперед знайдіть своє поклонання.

Робіть те, що любите. Пам'ятайте, що ключ до успіху – це наполеглива праця.

Незважаючи на стартові позиції – кожен може досягти успіху.

Не шукайте причин здатися, натомість шукайте можливості та способи спробувати ще раз, продовжувати далі.

Тримайте своє життя під власним контролем.

Розвивайтеся тут – в Україні!

– Остання фраза особливо промовиста. Можете пояснити, що саме ви закладаєте у ці слова?

– Недарма на початку інтерв'ю ви назвали мене постійним учасником різних медичних, наукових і публічних заходів. Я відвідав десятки міжнародних конференцій та закордонних стажувань, бачив роботу клінік у Франції, Іспанії, Данії, Чехії, Польщі, Ізраїлі, Італії, так би мовити, зсередини, багато спілкувався з іноземними колегами. Але я вірю в українську медицину! Саме тому, прийнявши рішення розпочати приватну практику, я повернувся на Батьківщину, саме тому докладаю зусиль для розвитку вітчизняної науки та медицини, саме тому роблю все можливе, щоб українські лікарі були гордістю та прикладом для наслідування в усьому світі.

– Ваша життєва позиція вражає. Не дивно, що ваш виступ увійшов до топ-«трійки» найбільш мотивувальних на конференції. Бурхливі оплески аудиторії – тому підтвердження.

– На конференцію «Medical motivational meeting-2021» зібрані топові спікери та успішні люди, які вміють зацікавити аудиторію, адже в кожного з них власна неймовірна історія, свій неповторний досвід, життєва позиція та свій унікальний посыл, який так чи інакше відгукнеться у серцях слухачів. Я був емоційно піднесеним і натхненним, щиро та невимушено старався передати свій настрій залі. Кажуть, мені це вдалося й багаторазові бурхливі оплески – безсумнівне тому підтвердження.

Головні враження після виступу на грандіозній медичній події цієї осені: ще більша мотивація працювати, вдячність собі та іншим і щира впевненість у тому, що я все роблю правильно. Далі – більше. В планах – нові виступи та нові цікаві проекти, пов'язані з улюбленою роботою.

Лідія ХМІЛЯР

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ ЗАГРОЗИ ТА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ: ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА

(Закінчення. Поч. на стор. 8)

1. Необхідні зміни в законі про державні закупівлі для медичного сектора (запровадження можливості замовлення поза законом про публічні закупівлі в разі збереження життя та/або здоров'я);

2. Або дотримуючись статті ба. – (Контракти на послуги чи матеріали, необхідні (для збереження життя або здоров'я) для протидії COVID-19 – виключення застосування положень про державні закупівлі);

3. Визначення правил зберігання резервів і правил огляду та ремонту апаратури;

4. Створення мережі великих суб'єктів охорони здоров'я, що підтримують запаси медичного обладнання та медичних матеріалів у разі кризи та створення можливості позичати їх між медичними закладами.

Йоанна Перадзинська (кафедра епідеміології та біостатистики, Варшавський медичний університет) виступила з доповіддю «Вакцинація дітей та дорослих – майбутня програма вакцинації в Польщі». У виступі переконливо показано необхідність вакцинації дітей та дорослих. Доповідачка зазначила, що інфекційні хвороби завжди становили й становитимуть загрозу для здоров'я людини. Прикладом є пандемія COVID-19. Патогени можуть

(Зліва направо): доцентка Львівського національного медуніверситету імені Данила Галицького Оксана БАЗИЛЕВИЧ, професорка кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТНМУ Ольга ФЕДОРЦІВ, професор Гродненського університету ім. Янки Купали Андрій ШПАКОВ, професорка Аннета НІТЦХ-ОСУХ – керівниця департаменту соціальної медицини та громадського здоров'я, педіатр, епідеміолог, спеціаліст громадського здоров'я

з'явитися та вплинути на людство у світовому масштабі дуже швидко. Інфекційні захворювання викликають майже 40% зафіксованих смертей у світі. Досягнення в технології вакцин мають основне значення в обмеженні та запобіганні розвитку інфекційних захворювань. У майбутній боротьбі з інфекційни-

ми захворюваннями людство буде використовувати, крім уже відомих, нові вакцини, створені на основі нових технологій. Низку вакцин використовуватимуть у лікуванні захворювань неінфекційного походження: аутоімунних, онкологічних, алергічних. Сучасними викликами вакцинології є: великі кошти для

розробки вакцин, небажання людей щепитися, більш суворі вимоги безпеки, суспільні очікування – 100-відсоткова ефективність, необхідність утримання відповідного температурного режиму, зростаючі вимоги до ефективності однієї дози препарату, потреба швидкого реагування на глобальну епідемію, обмежена кількість виробників вакцин (час розробки продукту зазвичай складає майже 10 років), низька ефективність деяких ліцензованих вакцин, популяція, яка старіє й слабо реагує на вакцини та ін. У продукції сучасних вакцин велике значення мають ті, що опираються на геном без культивування вірусу, але з використанням послідовності геномів, наявних у загальнодоступних базах даних. Доповідач зупинилася на сучасних технологіях виробництва вакцин. Вакцини майбутнього – це вакцини, які базуються на mRNA: проти малярії, туберкульозу, вірусного гепатиту В, муковісцидозу. Багато вакцин вимагають введення шляхом ін'єкцій, що створює психологічний бар'єр. Тому науковці працюють над створенням вакцин на основі харчових матеріалів (рослин), пластирів на шкіру, введення мікроголками. Важливим напрямком створення нових вакцин є подолання внутрішньоклітинних інфекцій, Staphylococcus aureus,

Klebsiella spp і Pseudomonas aeruginosa. Напрямок досліджень є покращення методів доправлення антигенів. Ліпосоми, полімеразні та неорганічні частинки, імуностимуляторні комплекси, білкові наночастинки. На завершення доповідачка наголосила, що негайна потреба у вакцинах проти COVID-19 пришвидшила час, який необхідний для розробки вакцин і доступність потужних технологій.

Крім цікавої, корисної та необхідної інформації, отриманої на конференції, була можливість спілкування та обговорення спільних проблем щодо діагностики, лікування, вакцинопрофілактики населення з науковцями Варшавського медуніверситету, головними лікарями великих клінік Польщі та гостями з інших країн. Зокрема, обговорили можливість співпраці з Варшавським медичним університетом з приводу проблем вакцинації населення від COVID-19. В розмові з деканом Варшавського університету Маріушем Гуйським було обговорено основні напрямки спільних досліджень і можливості їх реалізації.

Ольга ФЕДОРЦІВ,
професорка кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТНМУ

ДИРЕКТОР ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ КОМУНАЛЬНОЇ МІСЬКОЇ ЛІКАРНІ №2 РОСТИСЛАВ ЛЕВЧУК: «У МЕДИЦИНІ НИНІ ВІДБУВАЮТЬСЯ СИСТЕМНІ ЗМІНИ»

Успішні випускники, які досягли значних професійних висот, – фірмовий знак нашого університету. Свого часу у стінах ТНМУ ім. І.Я.Горбачевського навчався, зокрема, заслужений лікар України, хірург вищої категорії, кандидат медичних наук, директор Тернопільської комунальної міської лікарні №2 Ростислав Левчук. В інтерв'ю «Медичній академії» Ростислав Дмитрович поділився спогадами про початок свого шляху в професію, розповів про якісні зміни, що відбулися в очолюваному ним лікувальному закладі за минулі роки, і про плани на майбутнє.

– Ваше життя нерозривно пов'язано з альма-матер. Спочатку ви тут навчалися та отримали міцні знання, нині – викладаєте. Коли ж вирішили стати лікарем?

– Ця професія вабила мене з шкільних років, хоча в родині медиків не було. Тато – інженер. Мама працювала на млині. Жили ми в селищі міського типу Ямпіль Білогірського району Хмельницької області. З медиками ж я мав нагоду познайомитися, коли захворів на жовтяницю й потрапив до районної лікарні в Білогір'ї. Запам'яталося уважне та чуйне ставлення до мене, мало, людей у білих халатах. Я бачив, як самовіддано вони працюють, як турбуються про хворих. Тож вирішив, що теж стану лікарем, коли виросту. Відтоді ця мрія мене не полишала. До ТНМУ ім. І.Я.Горбачевського (на той час – інституту) вступав двічі, хоча в школі навчався добре. Не належав до «круглих» відмінників, але мав «відмінно» або «добре» з усіх основних дисциплін. Узагалі в мене ніколи не було проблем з навчанням. Проте з першої спроби стати студентом не пощастило й я пішов працювати на Ямпільський ремонтний завод, щоб заробити трудовий стаж. Тому перший запис у моїй трудовій книжці, датований 1979 роком: «слюсар з ремонту автомобілів».

– Доля наче випробувала вас на міцність. Але від своєї мрії ви не відмовилися?

– Ні, звичайно, хоча батьки наполягали, щоб я вступав до якогось технічного вишу. Старший брат Юрій на той час вже закінчив Київський автодорожний інститут і успішно працював. А я на другий рік знову подав документи до Тернопільського медінституту. Готувався до іспитів дуже наполегливо. Приходив з роботи та сідав за підручники. Друга спроба виявилася вдалою – я став студентом. Уже на 2 курсі почав працювати медбратом у терапевтичному відділенні Тернопільської міської лікарні №1.

– Справа не з легких – поєднувати навчання з роботою.

– Я впорався. Моя мотивація мала дві складові. Хотілося побачити медицину, як кажуть, ізсередини та стати більш самостійним фінансово. Стипендії не вистачало, а брати гроші в батьків, які не мали великих статків, не дозволяло сумління. На базі міської лікарні №1 були розташовані дві кафедри хірургії, два хірургічні відділення, ургентна допомога надавалася цілодобово. Досвідчені хірурги виконували складні операції. Саме тоді й зародилася моя любов до цієї чудової спеціальності – «хірургія». Закінчуючи медінститут, вже знав, що буду хірургом. І все робив для цього. Наполегливо вчився та працював, запозичуючи досвід старших колег, обмеживши себе в забавах, зосередившись на професійному та особистому розвитку. Одного щасливого дня я зустрів свою майбутню дружину Світлану, на той час – студентку Тернопільського економічного університету. І закохався. Кілька років ми зустрічалися. Одружилися на 4 курсі. Інтернатуру за спеціальністю «хірургія» проходив в тій самій міській лікарні №1, де раніше працював медбратом. Тепер – це Тернопільська комунальна лікарня швидкої допомоги. Після закінчення інтернатури повернувся сюди хірургом поліклінічного підрозділу.

– І з притаманною вам відповідальністю взялися до роботи.

– Лікарський фах вимагає безперервного вдосконалення, тож я працював багато, брав додаткові чергування. Поступово здобув авторитет, повагу, пацієнти мовили про мене з вдячністю. З поліклініки мене перевели на роботу у стаціонарне відділення, де я пропрацював п'ять років. У 33 роки, маючи 10 років хірургічного стажу, очолив відділення хірургії №1 Тернопільської комунальної лікарні швидкої допомоги. На базі лікарні містилася кафедра загальної хірургії, якою керував професор В.О.Шідловський. Колектив кафедри об'єднав досвідчених, кваліфікованих та авторитетних фахівців, і наша співпраця сприяла моему професійному зростанню.

– Скільки років очолювали хірургічне відділення?

– Десять років. Пам'ятних випадків, що залишилися у спогадах, багато. Почасти привозили пацієнтів травмованих, поранених, які потребували ургентної допомоги, і треба було миттєво приймати рішення та діяти, щоб врятувати людське життя. Якось у приймальне відділення «швидка» доправила чоловіка з ножовим пораненням серця. Зараз кожна лікарня володіє методикою операцій на серці, а тоді, у 1980-ті роки, торакальна хірургія була лише в обласній лікарні. Але хворий помирав. Чекати торакального хірурга означало втрачати дорогоцінний час. Тож пораненого оперував я, молодий ургент-

ний хірург. Це була моя перша операція на серці. Вона пройшла успішно, пацієнта врятували.

– З обранням вас депутатом Тернопільської міської ради обов'язків додалося, чи не так?

– До Тернопільської міської ради я балотувався 2005 року. Виборці за мене проголосували, відтак вважав своїм обов'язком більше часу віддавати громадській роботі, щоб виправдати їхню довіру. Тоді ж зацікавився сферою управління та адміністрування, менеджментом. І коли згодом мене запросили на керівну посаду в ЗАТ «Трускавецькурорт» – погодився. Протягом 2007-2009 років працював спочатку заступником головного лікаря, потім – головним лікарем курортної поліклініки №2 у Трускавці. Водночас здобув вищу

медичної допомоги. Досі такої структури не було, тож на старті виникли певні труднощі, але ми з ними впоралися. Провели реорганізацію та оптимізацію тих медичних установ, які були неефективні, налагодили роботу нової мережі закладів охорони здоров'я. Їх фінансування та матеріальне забезпечення зросло. Систематизували роботу лікарень. Черговим кроком до створення сучасної європейської системи надання послуг у закладах охорони здоров'я стало рішення Тернопільської міської ради «Про затвердження комплексної міської програми «Здоров'я тернопільця». Нині це програма «Здоров'я громади».

– 2019 року ви перемогли в конкурсі на зайняття вакантної посади директора комунального некомерційного підприємства «Тернопільська комунальна міська лікарня №2». І очолили її. Мабуть, ви з тих, хто вважає, що не можна засиджуватися на одному місці.

– Зміни – це завжди нові можливості. А в медицині нині відбуваються системні зміни. Створено Національну службу здоров'я, яка укладає договори із закладами охорони здоров'я та закуповує в них послуги з медичного обслуговування населення. Співпраця закладів охорони здоров'я з НСЗУ – це новий формат управління та планування, продиктований реформою децентралізації. КНП «Тернопільська комунальна міська лікарня №2» уклала з НСЗУ договори за 20 пакетами медичних послуг. Серед них є пріоритетні: надання допомоги при інфарктах, інсультах, пологова допомога, реабілітація новонароджених, неонатальна допомога, реабілітація після інсульту та інфаркту. Нині комунальна міська лікарня №2 – одна з найкращих, найбільших, найпотужніших лікарень нашого краю, а не лише Тернополя, яка конкурує з найбільшими лікарнями регіону та є успішним закладом як у медичному, так і в фінансовому сенсі. Колектив лікарні налічує більше тисячі працівників. Затримок з виплатою заробітної платні немає. Налагоджена ефективна комунікація з власником – Тернопільською міською радою. Депутати розуміють проблеми, з якими стикається заклад охорони здоров'я та оперативно реагують на них, підтримуючи міську лікарню. До слова, її ввели в експлуатацію далекого 1975 року.

– За останній час в очолюваному вами закладі відбулися різкі зміни. Розповісти про всі – газетної площі забракне. Тому коротко про найголовніше.

– Тернопільська комунальна міська лікарня №2 ввійшла до переліку 122-ох приймальних відділень в Україні, що беруть участь у програмі «Велике будівництво». За кошти, отримані від держави, і за співфінансування міської ради реконструюємо приймальне відділення за всіма стандартами та протоколами

надання допомоги на європейському рівні. Розроблені проекти на продовження робіт з модернізації, реконструкції та реновації інших відділень й лікарні загалом.

– Як пандемія коронавірусу позначилася на роботі закладу?

– Минулого вересня Тернопільську комунальну міську лікарню №2 внесли до переліку закладів, які надають медичну допомогу ковідним хворим. Це був новий надскладний виклик, адже інфекційного відділення раніше не було, як і відповідного обладнання та підготовлених фахівців. Довелося швидко перелаштовуватися, перегруповуватися. За рік, що минув, підготувалися за всіма параметрами, включаючи кисневе забезпечення, підготовку спеціалістів, наявність апаратури та ресурсів для лікування пацієнтів з COVID-19. Нині є 120 ліжок для ковідних хворих, що розташовані в окремому корпусі.

– Свій старт ви розпочали в стінах альма-матер і нині ваше життя теж тісно пов'язано з рідним університетом. Вчорашній випускник став кандидатом медичних наук, вам присвоєно вчене звання доцента...

– Завжди приємно згадувати роки навчання, талановитих і вимогливих викладачів, які були прикладом для нас, студентів. Нині вже я ділюся з майбутніми лікарями своїми знаннями та досвідом. Радю, що чимало молодих колег-інтернів, яким я свого часу допомагав вдосконалити хірургічні навички, стали завідувачами відділень, керівниками структурних підрозділів. Три роки тому я захистив кандидатську дисертацію зі спеціальності «патологічна фізіологія» на тему «Патогенетичні особливості розвитку ентеральної дисфункції в умовах черепно-мозкової, скелетної травм та їх поєднання». Моїм науковим керівником був завідувач кафедри медицини катастроф з курсом військової підготовки, професор Арсен Арсенович Гудима. З вересня 2017 року працюю доцентом кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з медичною статистикою. Щиро вдячний ректорові ТНМУ ім. І.Я.Горбачевського, професору Михайлові Михайловичу Корді, завідувачі кафедри, професорці Ганні Степанівні Сатурській за сприяння й підтримку в роботі. Користуючись нагодою, хочу подякувати за продуктивну співпрацю керівникам кафедр, які розташовані в міській лікарні №2, всім колегам-медикам за нашу спільну працю. Ми робимо одну справу – рятуємо життя та здоров'я пацієнтів.

– Що хотіли б сказати на завершенні розмови?

– Тернопільська комунальна міська лікарня №2 – потужний медичний заклад, що надає широкий спектр медичних послуг. Тут працює чудовий колектив. Очоливши його, вважаю своїм завданням зберегти все найкраще та примножити напрацьовані надбання. В планах – вивести КНП «Тернопільська комунальна міська лікарня №2» на якісно новий рівень, щоб успішно конкурувати на ринку медичних послуг з іншими лікувальними закладами не лише в Тернополі, а й у регіоні.

Лідія ХМІЛЯР

9 жовтня відзначила ювілейний день народження ветеран ТНМУ, доктор медичних наук Сюзанна Антонівна КУЗЬМЕНКО.

Вельмишановна Сюзанно Антонівно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом після 14 років практичної лікарської роботи, захисту кандидатської дисертації, успішно пройшли майже 20-літній трудовий шлях асистентки, доцентки кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, захистили докторську дисертацію, останні ж роки трудової діяльності очолювали кафедру сестринської справи.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як відомого науковця, висококваліфіковану клініцистку-терапевтку, досвідчену педагогиню та вихо-

вателя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема, як кураторки студентських груп, лекторки товариства «Знання», учасниці медико-просвітницьких бригад викладачів.

Ваша професійна та громадська діяльність неодноразово відзначені грамотами й подяками адміністрації університету.

Ваші порядність, працелюбність, жіночність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Сюзанно Антонівно, доброго здоров'я, людського тепла, душевного спокою, добробуту, благополуччя, затишку, радості та щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю і сонячним теплом,
Хай буде вірних друзів в ній багато,
Прихильна доля огорта крилом!
Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

11 жовтня відзначила ювілейний день народження провідна бухгалтерка ТНМУ Ірина Андріанівна ГНАТІВ.

Вельмишановна Ірино Андріанівно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Тернопільського економічного університету в стінах ТНМУ імені Я.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 21-літній трудовий шлях: спочатку касирки, бухгалтерки, бухгалтерки 1-ї категорії, а останні 9 років – провідної бухгалтерки.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлін-

не виконання своїх службових та громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити доб-

ро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Ірино Андріанівно, міцного здоров'я, нових успіхів у Вашій благодійній діяльності, людського тепла, душевного спокою, добробуту, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай сміється доля, мов калина в лузі,
У родиннім колі, серед вірних друзів.
Хай крокують поруч вірність і кохання,
Хай здійсняться мрії і усі бажання!
Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

13 жовтня виповнюється 60 років доцентві кафедри внутрішньої медицини №1 ТНМУ Михайлові Євгеновичу ГАВРИЛЮКУ.

Вельмишановний Михайле Євгеновичу!
Сердечно вітаємо Вас із 60-літтям!

Після закінчення Тернопільського медінституту Ви успішно пройшли 32-літній трудовий шлях: спочатку клінічного ординатора, асистента кафедри терапії факультету післядипломної освіти, кафедри шпитальної терапії, а останні 19 років – доцента спочатку кафедри шпитальної терапії, згодом – кафедри внутрішньої медицини номер 1.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одного з талановитих випускників другого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога і вихователя

студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема, як матеріально відповідального, куратора студентських груп, відповідального секретаря державної екзаменаційної комісії впродовж восьми років.

Ваша професійна та громадська діяльність неодноразово

відзначені грамотами й подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Михайле Євгеновичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благодійній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай злагода буде, хай буде любов,
Хай тисячу раз повторяться знов
Хороші, святкові і пам'ятні дні,
Хай сонце всміхається Вам у житті!
Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

5 жовтня відзначила ювілейний день народження лаборантка кафедри медицини катастроф і військової медицини ТНМУ Галина Іванівна МИШАК.

Вельмишановна Галино Іванівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах медуніверситету імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 19-літній трудовий шлях лаборантки кафедри медицини катастроф і військової медицини, виконували одну з найважливіших ділянок роботи – організаційне

забезпечення навчального процесу, проведення висококваліфікованих наукових досліджень.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Ваша професійна діяльність відзначена подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Галино Іванівно, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, людського тепла, душевного спокою, добробуту, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Хай злагода буде, хай буде любов,
Хай тисячу раз повторяться знов
Хороші, святкові і пам'ятні дні,
Хай сонце всміхається Вам у житті!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

17 жовтня відзначатиме ювілейний день народження ветеран ТНМУ Анна Дмитрівна БУЗЬКО.

Вельмишановна Анно Дмитрівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення хімічного факультету Дніпропетровського державного університету, 10 років практичної роботи за фахом у стінах ТНМУ Ви успішно пройшли понад 33-літній трудовий шлях: спочатку наукової співробітниці з виконання господарської наукової теми, згодом – старшої лаборантки кафедри загальної гігієни та екології, завідувачки методкабінету,

старшої наукової співробітниці Центральної науково-дослідної лабораторії, а останні 14 років – помічниці ректора.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Особливо цінуємо Вашу ерудицію, загальну культуру, інтелігентність, організаторський талант, вміння працювати з людьми.

Ваші порядність, жіноча чарівність, чуйність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Анно Дмитрівно, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, щасливого довголіття.

Хай обминають Вас тривоги,
Хай Бог дасть щастя на путі,
Хай світла, радісна дорога
Щасливо стелиться в житті!

Тож не старійте і не знайте
В житті ні смутку, ані бід,
У серці молодість плекайте,
Живіть до ста щасливих літ!
Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

ІМПРЕЗА

«СЕРЦЕ ХІРУРГА» СПОВНЕНЕ ПІСНЯМИ

Протягом двох тижнів у бібліотеці ТНМУ тривала традиційна декада відчинених дверей, приурочена до Всеукраїнського дня бібліотек.

Щастя – відкрити свій талант. Навіть якщо талант не став справою всього життя, то все одно так чи інакше нагадає про себе, покли-

че й стане втіленням прагнень душі. У стінах бібліотеки ТНМУ відбулася літературно-музична імпреза «Серце хірурга» за участю автора й виконавця власних пісень, викладача кафедри хірургії №1 з урологією імені професора Л.Ковальчука, доцента Юрія Футуйми.

Невимушена дружня атмосфера,

життєві історії, веселі жарти, прекрасна музика та спів наповнили серця всіх присутніх відчуттям щастя й тепла. Гість подівився з ведучою свята Тетяною Майовецькою, бібліотекаркою I категорії, та всіма присутніми приємними спогадами про власну музичну роботу, про нестримне бажання, дитячу мрію – стати лікарем.

«Сучасна бібліотека – це простір знань, які формують цінності для суспільства, вона відповідає за створення мостів між минулим і сьогоденням. Бібліотека незамінна для розвитку та віднайдення себе в професії, для особистого зростання й творчості, для народження нових ідей та їхньої реалізації, для мрій та їхнього здійснення. Такі зустрічі, творчі вечори допомагають нам краще розуміти й відчу-

вати один одного, створюють дружнє середовище, де народжується істина», – каже Олена Проців, директорка бібліотеки ТНМУ.

Під час виступу Юрій Футуйма виконав вже відомі власні пісні та презентував нові твори, зокрема, представив «Зрадливо кличе чужина» та «У день народження».

Соломія ГНАТИШИН

СПОРТЗАХІД

ОРГАНІЗУВАЛИ СПОРТИВНІ МАЙСТЕР-КЛАСИ

Знагоди Міжнародного дня студентського спорту в спорткомплексі Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського відбулася низка спортивно-масових заходів.

Свято розпочалося з виступу новоствореної команди з чирлідінгу. Студенти планували показати свій хореографічний номер ще півтора року тому, але на заваді став карантин і жорсткі обмеження. І ось тепер всі маємо змогу підтримати молодих людей та їхнє бажання представляти університет на різних заходах. Ініціаторами створення такої команди стали Макс Лисюк, Марія Маринюк, Соломія Лівак. До її складу увійшли Катерина Дзюба, Марта Добрянська, Мар'яна Крижанівська, Софія Задорожна, Юля Біяк, Христина Мартинишин, Олександра Погудина та Юрій Беднарський.

Під час майстер-класу зі спортивних танців учасники заходу вивчили базові кроки ча-ча-ча та вальсу. Його провела

призерка й фіналістка всеукраїнських і міжнародних турнірів, студентка медичного факультету Соломія Лівак.

Відбувся й майстер-клас з гімнастики. З базовими елементами цього виду спорту та технікою їх виконання ознайомила студентка медичного факультету (спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»), майстер спорту Юлія Гладь.

Майстер-клас з волейболу провела студентка медичного факультету (спеціальність

«Фізична терапія, ерготерапія») Яна Палига. Дівчина до вступу в університет грала у складі команди суперліги «Хімік» (місто Южне). Їй асистували студентки медичного факультету Надія Вінярська та Юлія Золотюк.

Доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання, майстер спорту Віктор Назарук ознайомлював молодь з технікою плавання.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА.
Світлина авторки

Медичні новини зі світу

СКІЛЬКИ ТРИВАЄ ІМУНІТЕТ ДО COVID?

Оскільки дискусії щодо ревакцинації загострюються, інформація про те, що відомо про тривалість імунітету проти COVID-19 на основі вакцин, постійно змінюється. Рівні нейтралізуючих антитіл – «ударні підрозділи» нашої імунної системи – зазвичай зростають після вакцинації, а потім швидко знижуються через місяці. Резерви, В-клітини пам'яті і Т-клітини зберігаються довше, щоб боротися з інфекцією. Як довго та наскільки ефективно, залишається питанням. Факти вказують на зростаючий ризик прориву інфекції з плином часу, але вакциновані люди все ще захищені від важкого перебігу захворювань.

НАСКІЛЬКИ ДОБРЕ ВАКЦИНИ OXFORD-ASTRAZENECA ТА PFIZER-BIONTECH ЗАПОБІГАЮТЬ ПОШИРЕННЮ ШТАМУ ДЕЛЬТА

Перше дослідження, яке безпосередньо вивчає, наскільки добре

вакцини Oxford-AstraZeneca та Pfizer-BioNTech запобігають поширенню штаму Дельта SARS-CoV-2, приносить добрі та погані новини. У рідкісних випадках, коли цілком вакциновані люди заразилися цим штамом, вони мали меншу ймовірність передати його, ніж нещеплені. Але у вакцинованої людини з інфекцією Дельта майже вдвічі більше шансів передати вірус, ніж у людини, інфікованої штамом Альфа. І сприятливий вплив вакцини Oxford-AstraZeneca на передачу Дельти знизився майже до незначних рівнів через три місяці після другої дози. У препринтному дослідженні були проаналізовані дані тестувань тисяч людей, інфікованих SARS-CoV-2, та їхніх близьких контактів у січні-серпні 2021 року у Великобританії, коли штам Альфа та Дельта змагалися за домінування.

СТІЙКУ ДО ЛІКІВ МАЛЯРІЮ ВИЯВИЛИ В АФРИЦІ

Паразити від малярії в Африці виробили стійкість до основного сімейства ліків, що використовують для захисту від неї. Цей факт для Африки особливо страшний, адже понад 90% випадків малярії

та смертей у всьому світі стаються саме на цьому на континенті. Перші ознаки резистентності до методів лікування малярії за «золотим стандартом» – сімейство препаратів, у тому числі артемізинін та його похідні, з'явилися в Камбоджі на початку 2000-х років.

ВАКЦИНА PFIZER-BIONTECH ДЛЯ МАЛЕНЬКИХ ДІТЕЙ

Фармацевтичний гігант Pfizer і німецька біотехнологічна компанія BioNTech стверджують, що дитяча доза вакцини проти COVID-19 викликає стійку реакцію антитіл у дітей віком від 5 до 11 років. Дані випробування фази II/III показують, що побічні ефекти були «загалом порівнянними» з тими, що виникали у молодих людей. За словами представника компанії Pfizer, серед учасників випробувань було недостатньо випадків COVID-19 для визначення ефективності вакцини. Компанії планують подати дані відповідним органам для продовження терміну дії дозволу на використання вакцини «з невідкладністю». Ранні результати випробувань навіть в молодших дітей у ще менших дозах очікуються пізніше цього року.

Добірку підготовлено за матеріалами Nature Briefing

Вічна пам'ять

Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують з приводу несподіваної смерті кандидата медичних наук, асистента кафедри вищої медсестринської освіти, догляду за хворими та клінічної імунології

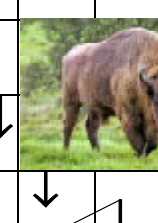
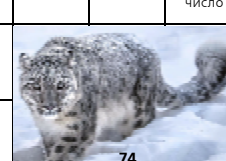

Мирослава Володимировича БОЙЧАКА та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного.

22.05.1972 – 14.10.2021

Відповіді на сканворд, вміщений у № 18, 2021 р.

- Гіпоксія.
- Павло.
- Сталь.
- Посаг.
- Карк.
- Освіта.
- Шалімов.
- Локшина.
- Няня.
- Силос.
- Лин.
- «Волинь».
- Анемія.
- Яр.
- Генрі.
- Тема.
- Ял.
- Ольга.
- Капонір.
- Епос.
- Інвар.
- Квас.
- МВС.
- Катар.
- Овен.
- Іа.
- Дон.
- Гір.
- Ярд.
- Книш.
- Аут.
- Оаза.
- Оскома.
- Ю.
- Карб.
- Бридж.
- Сауна.
- Район.
- Віз.
- Аліса.
- Пискавка.
- Туз.
43. Іол.
- Чек.
- Шкода.
- Поділ.
- ЗМІ.
48. Джут.
49. Нут.
50. Ас.
51. ЛуАЗ.
52. Кум.
53. Мазепа.
54. Ему.
55. Екстра.
56. Мова.
57. ТТ.
58. Км.
59. Папа.
60. Ген.
61. Компот.
62. Ат.
63. Отава.
64. Ніч лава.
65. Назар.
66. СВ.
67. Тарпан.
68. Канкан.
69. Аве.
70. Акт.
71. Ар.
72. Кличко.
73. Лан.
74. «Нерв».
75. Стус.
76. Утік.
77. Дуст.
78. Анди.
79. Іл.
80. Ту.
81. Учта.
82. СК.
83. Ні.
84. УТ.
85. Атос.
86. Ле.
87. Сі.

Відповіді у наступному числі газети СКАНВОРД

3. Житловий масив у Тернополі	9. 	4. Дипломат. виступ уряду	5. Лікарський препарат	1. Корм для худоби	2. Накриття для предметів
10. Має екскаватор	11. Бог вина	8. Популярна французька газета	9. Горodний плід	7. Одиниця електропровідності	
11. 10 днів	14. Породи коні на Сході	15. 	17. Польський фантаст	18. Едем	16. Грецький Купідон
19. Ісус	20. Гектар	24. Антилопа	25. Автомат. система управл.	27. Орган зору	28. Фон
21. "Порухай обличчя", 23. Шолохай, не дуряво	22. Шолохай, не дуряво	26. Міністерство	29. Кормова частина палуби	30. Копіювання	21. Наука про вушні хвороби
	32. 	31. Напій	36. 	33. Біг	34. Назва річок у Зах. Європі
35. Виля	37. Забава	39. Плаваючий навігаційний знак	40. Престол монарха	41. "Хата" лисиці	42. Пісня Павла Дворського
43. Основна народність Гани	44. Поет-співець	45. Вимірює глибину моря	46. Муз. напрям	48. Дуже схильється перед модою	49. Майданчик для зерна
50. Банкротство	51. Пірат	53. 	54. Душа в Єгипті	52. Пануга	55.
58. Бойова граната	59. Іст. складена група людей	60. Нац. герой Чехії	65. Гребля	56. Нота	57. Екскаватор
61. Хата у гуцулів	62. Косметична мазь	63. Фарба	64. Ягти	66. 	67. Важкий культиватор
69. Жіноче м'я	70. Вірменська лютий	73. Означає "подвійна"	74. 	71. Задня частина тулуба	75.
72. Для покриття підлоги	76. Артмане	77. Штормове божество моря	78. Мистецтво	79. Солюда картопля	80. Слов'янські називали їх обрами
81. Країна в Азії	82. Покривають коріння зубів				